THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U.S.A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi". Business Office: 491 College St., Toronto 174, Ontario, Canada. Editor-in-Chief: KRISS SIDARS. Telephones: 921—7121: 465-7902. United States Editorial Offices — New York: Editor — V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U.S.A. Chicago: Editor — I. ŠIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A.

SATURDAY, JULY 17, 1971

LATVIJA AMERIKĀ

57. N-RS SESTDIENA, 1971. G. 17. JŪLIJS 21. GADS

SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NUMBER 2249 Cena 35 centi

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKĀ
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs – Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi". Atbildīgais redaktors: KRIŠS SIDARS. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 250, Ont., Canada; tālr. 465—7902. Birojs: 491 College Street, Toronto 174, Ont., Canada; tālr. 921—7121. Ņujorkas redakcijas vadītājs: V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U. S. A. Tālrunis 994—7917. Čikagas redakcijas vadītāja: I. ŠIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālr. 774—5744. Redaktors Eiropā: V. SKULTĀNS, 605 Offenbach/Main, Waldstr. 28 West-Germany. Austrālijā: Ed. Šmugajs, 28 Taffs Ave., Lugarno, NSW 2210, Australia.

Mēs prasām skaidras atbildes

LNAK VALDES SĒDE SAULAINĒ

Kanadas latvieši vēlas saņemt no Trudo valdības paskaidrojumus un noteiktas deklarācijas par tās nostāju pret Baltijas valstu okupāciju. — Nesenajā Pad. savienības apmeklējumā Kanadas ministru prezidents bija izteicies par pašreizējo Austrumeiropas robežu neaizkaramību.

Vasarā LNAK valde savam nepieciešamajam un praktiskajam darbam cenšas piešķirt arī kādu patīkamu elementu, rīkojot valdes sēdes ārpus pilsētas. Tā šoreiz kārtējā valdes sēde notika 10. jūlijā kasiera K. Taņņa vasarnīcā Saulainē. Kā jau vairākās iepriekšējās sēdēs, tā arī šoreiz centrālais temats bija Kanadas valdības nostāja pret komūnistu apspiestām tautām. Atmetot agrāko Kanadas valdību ārpolitikas principus, Trudo valdība cenšas izveidot draudzīgas attieksmes ar komūnistisko Ķīnu un Pad. savienību. Sakarā ar to tā izvairās uzklausīt un pieskarties jautājumiem, kas šādu politiku traucētu. Ministru prezidentam Trudo vairāk kā pusgadu nav bijis laika" pieņemt baltiešu delegāciju, nedodot latviešiem iespēju iesniegt 10.000 parakstu petīciju pret genocīdu Latvijā. Ministru prezidentam atkārtoti nosūtīta vēstule ar lūgumu pieņemt latviešu delegāciju šai svarīgajā jautājumā. Pirms dažām dienām saņemta pieņemšanu sekretāres atbilde par vēstules saņemšanu, un ka ministru prezidents par to tiks „informēts pie pirmās izdevības". Valde nolēma dažas nedēļas gaidīt un tad, ja arvien vēl nebūtu noteiktas atbildes, sevi atkal atgādināt.

Valdes priekšsēdis T. Kronbergs atkal informēja par 26. jūnijā Igauņu namā notikušajām etnisko grupu pārstāvju pārrunām ar pavalstniecības un informācijas ministru R. Stenberiju, kuras bija noorganizējusi liberāļu partijas Toronto rajona organizācija. Atzīstot šādu apspriežu vajadzību, T. Kronbergs tomēr ieteicis sasaukt atsevišķas apspriedes tām etniskām grupām, kuŗu zemes ir aiz dzelzs aizkara, jo tām ir cita veida jautājumi kā pārējiem immigrantiem. Tālāk viņš prasījis atbildi, vai tagadējā valdība ir mainījusi savu nostāju par Baltijas valstu okupācijas neatzīšanu un vai tā arvien vēl atzīst Baltijas valstu konsulāros pārstāvjus Kanadā. Pamatu šiem jautājumiem dod Trudo deklarēja Pad. savien. par Austrumeiropas robežu neaizkaramību, kā arī valdības vilcināšanās apstiprināt jauno Igaunijas konsulu Toronto. LNAK priekšsēdis atbildi uz šiem jautājumiem nesaņēma. T. Kronbergs tālāk arī uzsvēris, ka etniskās grupas jūt, ka tagadējā valdība to rūpes un centienus ignorē. Vispār, bijis vērojams, ka R. Stenberijs, tāpat apspriedes vadītājs prof. J. Gilberts izvairījušies no tiešām atbildēm. Beigās gan R. Stenberijs lūdzis visus jautājumus viņam iesūtīt rakstveidā. Valde tad arī nolēma to darīt.

Tālāk bija ziņojumi par DV 2. globālo dienu laikā notikušajām Brīvās pasaules latviešu apvienības un Kultūras fonda statūtu komisijas sēdēm, par kuŗām šai laikrakstā jau bijuši atsevišķi raksti. Pārrunās tika uzsvērts uzskats, ka Kultūras fondam galvenā vērība veltījama latvisko kultūras vērtību veicināšanai, kas stiprina nacionālo apziņu, tautas gara spēkus un tautas vienību. Atzīstot, ka mums nav lielāka apmēra Kanadas latviešu dzīves dokumentācijas filmā, nolēma apzināt līdz šim izdarītos atsevišķu notikumu filmējumus un pētīt iespēju to izmantošanai šāda veida filmai.

Skolotājs L. Vīks ir sagatavojis mācības vielas apdari (konspēktus) latviešu literātūrā ģimnaziju 1. un 2. klasei. Šo divu mācības grāmatu izdošanai Toronto sestdienas ģimnazijai piešķīra pieci simti dolaru. Šai sakarā arī tika pacelts jautājums par sabiedrības iemaksām Skolu fondā. Kādreiz pirms gadiem LNAK padome, apstiprinot Skolu fonda noteikumus, aicināja tajā iemaksāt 3% no visu sarīkojumu tīrā atlikuma. Ir pavisam maz to, kas šim aicinājumam seko, kaut

(Beigas 5. lpp.)

PAZIŅOJUMS LASĪTĀJIEM

Sakarā ar vasaras atvaļinājumu izkārtojumu darbiniekiem, mūsu laikraksts, sākot ar šo numuru, divus mēnešus — līdz 15. septembrim — iznāks tikai vienu reizi nedēļā. Atbildīgajam redaktoram Krišam Sidaram atrodoties atvaļinājumā no 18. jūlija līdz 7. augustam, viņa uzdevumus veiks kollēga Silvija Ancāne.

Laikraksta apgāds

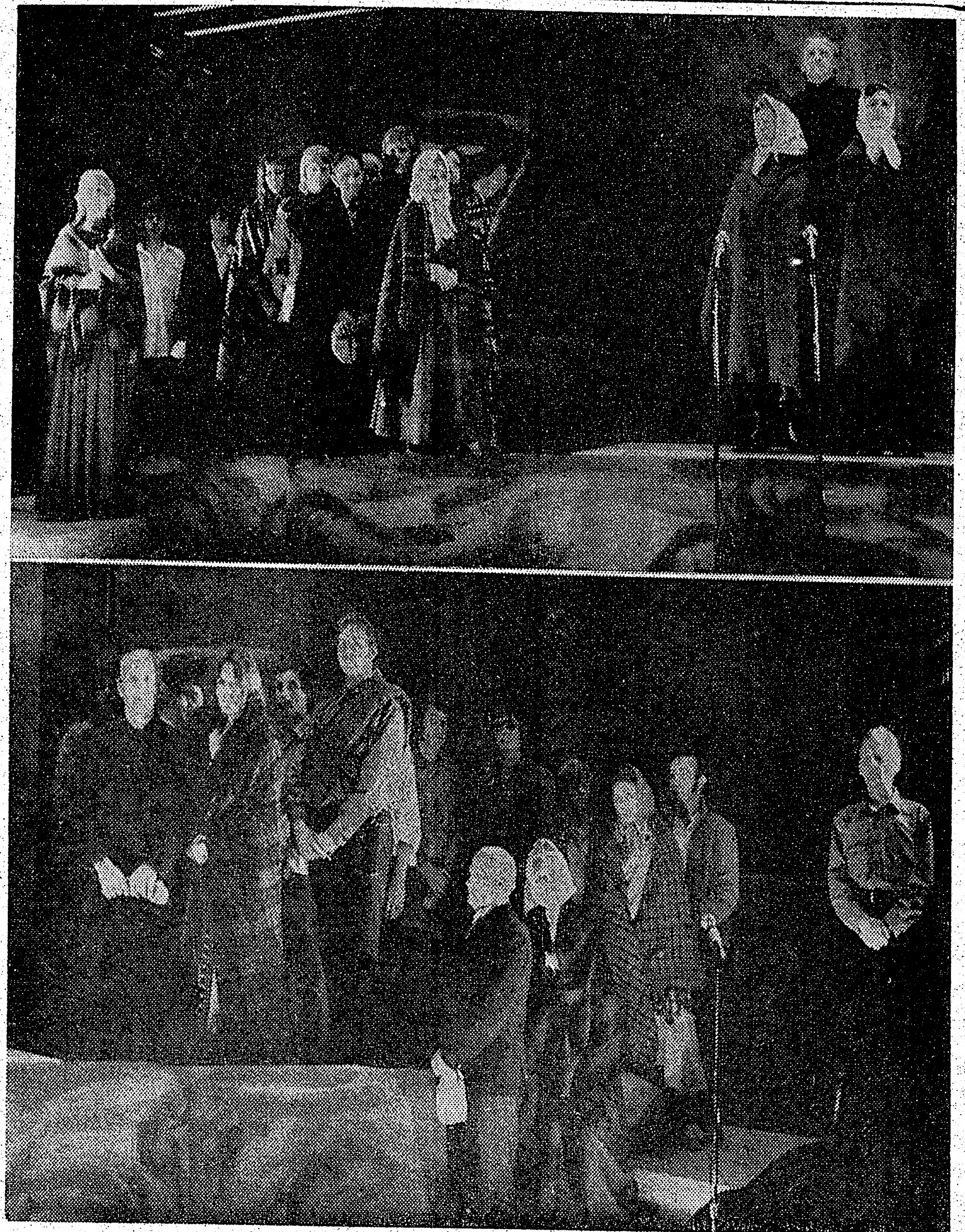

Aina no DV 2. globālo dienu apoteozes Lielā junda — Tēvu zeme Royal York viesnīcā 4. jūlijā Toronto.
Foto: J. Liģers

Vispirms ievērojamas galvenās darba prioritātes

DAUGAVAS VANAGU IDEOLOĢICKĀS NOZARES DARBINIEKU SANĀKSME TORONTO

Daugavas Vanagu 2. globālo dienu darba nedēļas ietvaros 1. jūlija rīta cēlienā DV namā Toronto pulcējās ideoloģiskās nozares darbinieki no 6 DV darbības zemēm, pārrunāt aktuālos darba jautājumus, gūt atzinumus un sagatavot arī ierosinājumus DV centrālās valdes sēdei. DV organizācijas priekšnieka un centrālās valdes ideoloģiskās nozares vadītāja V. Haznera vadītajā sanāksmē piedalījās ap 40 darbinieku un interesentu, kas noklausījās divus ideoloģiskus referātus, pieņēma DV organizācijas stājas deklarāciju un spraigās debatēs 5 stundu ilgā sēdē izkristallizēja virkni atzinumu un ierosinājumu.

Pēc V. Haznera sanāksmes atklāšanas vārdiem darba gaitu ievadīja DV organizācijas goda biedrs archibīskaps A. Lūsis ar referātu par tematu „Trimda un brīvība". Interesantā un domu bagātā runā viņš pakavējās arī pie latviešu tautas brīvības saucējiem un nacionālajiem darbiniekiem pa tālā pagātnē, citējot viņu izteicienus, aicinājumus, mudinājumus un norādījumus, kuŗi varētu būt teikti arī šodien, jo ir nepārprotamas un skaidras ceļa zīmes arī mūsu pašreizējam ideoloģiskajam darbam trimdā, ja vēlamies palīdzēt latviešu tautai atgūt laupīto brīvību. Tas liecina, kā laiki gan mainījušies, taču īstas patiesības palikušas nemainīgas un spēkā arī vēl tagad. Citātu bagātības dēļ interesanto un vērtīgo referātu un tajā izteiktās domas nav iespējams īsumā atstāstīt, bet tas pelnījis publicēšanu pilnos apmēros, tādēļ to ievietos Daugavas Vanagu Mēnešraksta šāgada 5. numurā.

Čikagieša V. Lagzdiņa referāta temats bija „Cēdelgemas gars", un tas jau publicēts mūsu laikraksta 7. jūlija numurā. Sanāksmes darba sekā kā trešais referāts bija paredzēts V. Haznera „Mūsu stāja", taču tā vietā DV organizācijas priekšnieks nolasīja Daugavas Vanagu nacionālās un idejiskās stājas deklarāciju organizācijas 25. gadasvētkos, kuŗu izstrādājis kopā ar DV satversmes komisijas priekšsēdi Kērli Augstkalnu, Alfredu Puķīti un Alfredu Bērziņu, piedaloties DV centrālās valdes locekļiem, atsevišķo DV darbības zemju valžu priekšsēžiem, kā arī DV organizācijas goda biedram archibīskapam Arnoldam Lūsim, plkv. Kārlim Lobem un Voldemāram Lagzdiņam. Šī nozīmīgā deklarācija, kuŗa atsevišķi publicēta šī laikraksta numurā, domāta ne tikai pašiem vanagiem un vanadzēm, lai tiem nebūtu nekādu šaubu par organizācijas darba ideoloģisko bazi, lai nebūtu nekādu neskaidrību par uzdevumiem un mērķiem, bet arī jaunajai paaudzei, organizācijas jaunajai maiņai, kuŗai visai bieži DV organizācijas darbības un mērķu principiālā baze ir neskaidra vai pat nezināma. Taču, kā uzsvēra V. Hazners, šai deklarācijai galvenokārt jāpauž pašas DV organizācijas ideja, darbības principi un mērķi tautai Latvijā, jo Daugavas Vanagi nesatricināmi apņēmušies kopā ar tautas kodolu dzimtenē cīnīties pret okupācijas varu. — Šo deklarāciju sanāksmes dalībnieki pieņēma bez debatēm, un dienu vēlāk to apstiprināja arī DV centrālās valdes sēdē.

Sēdes gaitas turpinājumā V. Hazners tuvāk pakavējās pie jaunvanagu un jaunvanadžu kopu radīšanas, ko bija jau ierosinājis savā runā ASV DV apvienību delegātu sapulcē Čikagā un vanadžu salidojumā. Šādas kopas jāsāk veidot visās DV darbības zemēs, bet tās nav domātas kā ierobežoti patstāvīgas vienības, bet jaunvanagi un jaunvanadzes var nekavēti piedalīties visas organizācijas darbā un ieņemt arī amatus valdēs. Šīs kopas domātas galvenokārt tādēļ, lai gados jaunie vanagi un vanadzes varētu pulcēties paši vien, izmainīties ieskatiem un apspriest dažādas problēmas bez „vecvanagu" piedalīšanās, tā rodot arī jaunas idejas visas organizācijas kopīgajam darbam. Tas jaunajos vanagos un vanadzēs modinātu lielāku interesi par organizācijas darbu, jo viņi justu zināmu patstāvību un apzinātos, ka ar viņu ieskatiem rēķinās. — Debatēs M. Ķenģe aizrādīja, ka doma par jaunvanagu kopām ir apsveicama, bet ne visur nepieciešama, jo, piemēram, Anglijā atrasti veidi, kā jaunatni iesaistīt tiešā organizācijas darbā arī bez šādām kopām. Arī A. Vinčels norādīja, ka viss atkarīgs vienīgi no pašām DV nodaļām, ar kādu prasmi tās prot pieiet jaunatnei. Labs piemērs šai ziņā ir Hamiltonas nodaļa, kur viena gados jaunā vanadze darbam piesaista otru, jo tām dota īsta darbošanās iespēja, uzticot ne vien sarīkojumu vadīšanu, bet arī to organizēšanu un programmas izstrādāšanu un izpildīšanu. Aktīvitātes iespēja jauniešiem patīk, un tā Hamiltonā gados jauno vanadžu

(Nobeigums 4. lpp.)

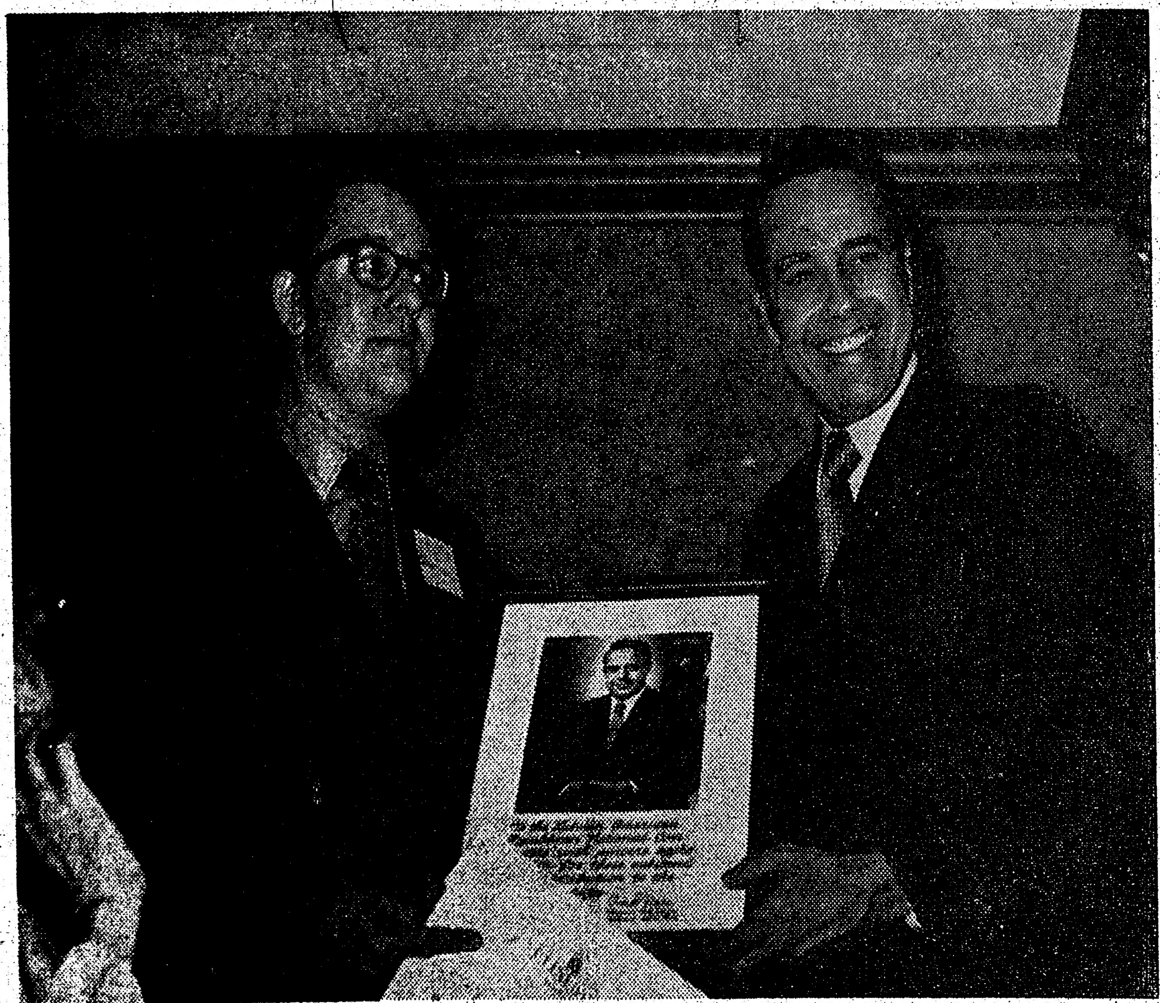

Vašingtonā nesen notika pirmā republikāņu etnisko grupu (Republican Heritage Groups Council) pārstāvju sanāksme, kuŗā piedalījās 33 etniskās grupas ar tuvu pie 300 delegātiem. Šajā sanāksmē ar savu darbu un lojālitāti republikāņu partijas labā it īpaši izcēlās latvieši. Uzņēmumā prof. Daumants Hazners (pa kreisi) Amerikas latviešu republikāņu apvienības vārdā saņem goda rakstu un ģīmetni no republikāņu partijas priekšsēža senātora Roberta Dola (Dole).

Mēs visi esam kopīga ceļa gājēji!

DAUGAVAS VANAGU ORGANIZĀCIJAS STĀJAS DEKLARĀCIJA 25. GADASVĒTKOS TORONTO

I — DV ORGANIZĀCIJAS BŪTĪBA

Daugavas Vanagu organizācija dibināta 1945. gada 28. decembrī Cēdelgemā, Beļģijā. Tās dibinātāji bija Latviešu leģiona karavīri. Organizācijas pamatuzdevums ir cīņa par Latvijas valsts brīvības atgūšanu un neatkarības atjaunošanu.

Kā nacionāla latviešu cīnītāju kopība DV organizācija savās rindās uzņem ikvienu latvieti — vīriešus un sievietes, kas atzīst tās mērķus un ir gatavi tiem strādāt, neatkarīgi no dzīvesvietas un politiskajiem uzskatiem, izņemot komūnistus, to atbalstītājus vai citu terrora režīma piekritējus.

DV organizācija darbojas Cēdelgemas garā, kas raksturojas dziļā patriotismā, uzticībā, brālībā un vienotībā.

II — DV ORGANIZĀCIJAS IDEJA UN MĒRĶI

Daugavas Vanagu organizācija pulcē ap sevi visus latviešus nacionālas vienības, morālās stājas un varoņgara saglabāšanai un stiprināšanai. DV organizācija sniedz dažāda veida atbalstu un palīdzību tiem tautiešiem, it sevišķi bijušajiem cīnītājiem un viņu piederīgajiem, kuŗiem tas nepieciešams. DV organizācija līdzdarbojas latviešu kultūras uzturēšanā, saglabāšanā un jaunradīšanā.

DV organizācija ir pārliecināta, ka cilvēku alkas pēc brīvības un tautu pašnoteikšanās tiesības saraus Maskavas okupācijas važas un Latvija, kā arī citas pašreiz padomju varas apspiestās tautas, atgūs brīvību. Lai sekmētu šī lielā mērķa sasniegšanu, DV organizācija sadarbojas ar visām latviešu organizācijām un iestādījumiem, kas aktīvi cīnās par demokratiskas Latvijas atjaunošanu, neizslēdzot arī sadarbību ar citu tautu, sevišķi igauņu un lietuviešu organizācijām, kuŗu centieni saskan ar Daugavas Vanagu mērķiem un uzdevumiem.

III — DV ORGANIZĀCIJAS ATTIEKSMES IEPRETIM TRIMDAS LATVIEŠU SABIEDRĪBAI

Daugavas Vanagu organizācija savā darbībā un mērķu reālizēšanā ir neatkarīga, bet kopīgo latviešu mērķu sasniegšanai tā līdzdarbojas latviešu apmešanās zemju vētētajās centrālājās organizācijās, uzskatot par trimdas latviešu darbības koordinēšanas un vadības centru Brīvās pasaules latviešu apvienību. DV organizācija atbalsta Komitejas Latvijas brīvībai darbību, par ļoti svarīgu atzīstot pēdējās sadarbošanos ar citu tautu radniecīgām organizācijām, kas apvienojušās Eiropas apspiesto tautu asamblejā.

DV organizācija uzskata, ka oficiāli atzītās Latvijas diplomātiskās un konsulārās pārstāvības ir daļa no latviešu trimdas sabiedrības ar īpatnēju juridisko stāvokli un sekmē šo valstisko iestādījumu darbību.

DV organizācija augstu vērtē mūsu visu konfesiju baznīcu darbu, uzskatot par ļoti svarīgu kristīgās morāles un nacionālās vienības stiprināšanu latviešu tautas piederīgo vidū.

IV — DV ORGANIZĀCIJAS DARBĪBAS PRINCIPI

Daugavas Vanagu organizācija uzskata ciešu latviešu tautas saliedētību par drošāko pamatu kopīgo mērķu sasniegšanai un noraida katra veida savstarpēju apkaŗošanos un šķelšanos.

DV organizācija sekmē latviešu skolu, jaunatnes un kultūras pasākumu darbību, uzskatot, ka tās ir mūsu pamats, uz kuŗa balstās latviešu tautas nākotne.

V — DV ORGANIZĀCIJAS ATTIEKSMES IEPRETIM OKUPĀCIJAS VARAS UN REŽĪMA ATBALSTĪTĀJIEM LATVIJĀ

Daugavas Vanagu organizācija noraida jebkāda veida sadarbību ar Maskavas komūnistu varas orgāniem Latvijā, tāpat sakaru meklēšanu ar viņu iestādēm, kuŗas uzskatāmas par latviešu tautas nebrīvības un ciešanu laika lielāko ļaunumu.

VI — DV ORGANIZĀCIJAS ATTIEKSMES AR TAUTU DZIMTENĒ

Daugavas Vanagu organizācija ies visus ceļus, izmantos katru iespēju un netaupīs līdzekļus, nesot arī nepieciešamos upuŗus, lai uzturētu sakarus ar tautu dzimtenē.

DV organizācija ir pārliecināta, ka Latvijas nākotnes izcīnītāji un jaunās, atbrīvotās Latvijas cēlēji ir galvenokārt tā tautas daļa, kas saistīta ar savu senču zemi dzimtenē, jo tā vislabāk pārzina apstākļus, vajadzības un iespējas, kā atbrīvoties no okupācijas un krievu komūnisma jūga. To latviešu galvenais uzdevums, kas atrodas svešumā, ir sniegt tautiešiem dzimtenē pareizas ziņas par apstākļiem pasaulē, informēt mums draudzīgo valstu valdības par Pad. savienības brutālajām apspiešanas metodēm, genocīdu ieskaitot, kas tiek vērsts pret latviešu tautu, kā arī censties noskaņot Rietumu sabiedrisko domu Latvijas brīvības atgūšanas labā.

DV organizācija darīs visu tās spēkā esošo, lai palīdzētu tautiešiem tēvzemē cīnīties pret rusifikāciju, krievu imperiālismu un koloniālismu.

DV organizācija uzskata, ka ir tikai viena latviešu tauta, kas dzīvo okupētajā tēvzemē, izsūtījumā un brīvajos Rietumos, kuŗai ir kopīgas sāpes par zaudēto neatkarību un kopīgas cerības par zaudētās brīvības atgūšanu.

VII — DV ORGANIZĀCIJAS AICINĀJUMS

Daugavas Vanagu organizācija aicina visus latviešus nezaudēt ticību brīvības uzvarai un nemitīgi darboties šīs mūsu aptveŗošās idejas piepildīšanai. Šajā cīņā nav lielu un mazu darbu darītāju, bet mēs visi esam kopīga ceļa gājēji, pildot katrs savu uzdevumu pēc savām spējām.

DV organizācija aicina ikvienu latvieti stāties tās rindās, it sevišķi latviešu jauno paaudzi. DV organizācija ir ieskatos, ka latviešu vidū nav un nevar būt paaudžu plaisas, ir vienīgi loģiska paaudžu attīstība, dažāda pieeja un dažādi darbības veidi, kuŗiem visiem mērķis ir viens un tas pats.

Latviešu tauta savā mainīgajā vēsturē ir pārdzīvojusi vairākus nacionālās traģēdijas posmus, bet nekad līdz šim tādos apmēros mūsu tautas nacionālā eksistence nav bijusi apdraudēta ar okupācijas varas mērķtiecīgu un nežēlīgu fizisko un garīgo apspiešanu kā tas ir tagad.

Mums visiem ir jāapzinās, ka mūsu cīņa nav vērsta tikai pret okupācijas varu, bet notiek arī par nacionālās eksistences saglabāšanu. Mūsu ticībai un tās gribai atgūt brīvību ir jābūt lielākai par briesmām, kādas okupācijas vara ar ļaunumu un viltu gatavo mūsu tautai. Mums jābūt ticībai un paļāvībai, ka visiem latviešiem — dzimtenē un svešumā — ir un paliks tas pats nacionālais spēks, kas deva mums 1918. gada 18. novembrī un kas atkal mūs novedīs pie brīvības un neatkarīgas Latvijas valsts.

Šim mērķim, kas aptveŗ pagātni, tagadni un nākotni, kalposim visi — veci un jauni — ar visu mūsu sirds degsmi.

Vai vidējā paaudze jūtas pagurusi?

VIKTORA IRBES RAKSTS „LATVIJAI AMERIKĀ" NO ŅUJORKAS

Amerikas latviešu apvienības 26. jūnija valdes sēdē Priedainē nolēma sasaukt vidējās paaudzes sanāksmi 6. un 7. novembrī Klīvlendā. Šīs sanāksmes uzdevums būtu rast aktīvus vidējās paaudzes darbiniekus, kas nākotnē varētu pārņemt atbildīgus latviešu sabiedriskā darba amatus, kad līdzšinējie darba veicēji būtu jau paguruši. Viena no iespējām būtu atrast jaunus kandidātus arī ALAs valdei. Šīs sanāksmes dalībnieki katrs maksātu 100 dolaru dalības maksu, kas būtu izlietojama ceļa izdevumu atmaksai, vienalga, cik tāls būtu bijis brauciens.

Līdzīga sanāksme notika 1969. gada martā Katskilos. Tur izvirzījās arī jautājums, kas būtu darāms, lai vidējā paaudze spētu nomainīt veco paaudzi ALAs valdē, kaut arī atsevišķie darba kārtas punkti par to tieši nerunāja. Sanāksme notika bez latviešu preses pārstāvju piedalīšanās, jo sākumā tā bija domāta kā „privāta sanāksme", kurā avīžnieku klātiene nebija nepieciešama. Taču vēlāk paši sanāksmes dalībnieki par to rakstīja un deva arī intervijas presei.

ALAs kongresā Filadelfijā 1969. gadā ALAs valdes sastāvs mainījās, vecās paaudzes vietā stājās jaunā maiņa. Šajā kongresā savu kandidātūru vairs neuzturēja toreizējais ALAs priekšsēža vietnieks Alfrēds Bērziņš, bet gadu vēlāk Indianapolē līdzīgs stāvoklis bija ar toreizējo ALAs priekšsēdi P. Lejiņu, kam pēc 19 darbības gadiem vairs nebija drošas izredzes palikt šajā amatā. Pārmaiņu posms bija noslēdzies un jaunā maiņa pārņēma vadību.

Tas nenotika gluži bez sarūgtinājuma vecākās paaudzes pārstāvjiem, bet prasīja spēku mobilizāciju arī vidējai paaudzei. Filadelfijas kongresa atklāšanas rītā „jaunie" par savu uzvaru nebija pārliecināti. Iespējamās balsis zīlēja kā jaunie, tā vecie un gala iznākums bija, ka abām pusēm balsu skaits varētu būt līdzīgs. Vēlāk iebraukušo kongresa dalībnieku lielākā daļa bija jauno atbalstītāji un jaunajai maiņai likās, ka jaunās valdes vairākumā varētu iekļūt viņi. Tomēr nebija pārliecības par to, vai būtu iespējams nomainīt arī priekšsēža vietnieku un vai Alfrēdam Bērziņam balsu skaits nebūs lielāks kā jaunās audzes kandidātam. Bija pat grūti atrast kandidātu, kas vēlētos „zaudēt" pret A. Bērziņu. Vēlēšanu dienas rītā bija skaidrs, ka jaunā paaudze varētu ievēlēt visu valdi, ja tikai to gribētu. Bet arī jaunās galvas domāja, ka priekšsēdim vēl būtu jāpaliek līdzšinējam, jo vidējā paaudze vēl nejutās pietiekami daudz pieredzējusi sabiedriskā darbā, lai tūlīt pārņemtu vadību savās rokās. Priekšsēža vietnieks bija jaunās paaudzes uzstādītais kandidāts V. Klīve.

Pirmajā darbības gadā vidējās paaudzes valde pirms savām sēdēm mēdza sapulcēties iepriekšējās dienas vakarā un pārrunāt darba kārtu, pieņemot arī kopīgus ieteikumus. Līdz ar to 1969. darbības gadā valdes priekšsēdis jutās „neveikli", jo nekad nevarēja zināt, vai vidējās paaudzes valdes vairākums nedomās citādi. Šādas iepriekšējā vakara apspriedes 1970. darbības gadā apsīka, jo valde nejuta vairs pēc tām vajadzību. Kopš Indianapoles valde bija vidējās paaudzes noteikšanā.

Nebūs nepareizi, ja secinātu, ka šī „paaudžu maiņa" varēja notikt tikai tāpēc, ka 1969. gada martā Katskilu sanāksmē tika apspriesta kopēja taktika, izvēlēti valdes locekļu kandidāti un arī pieņemts ieteikums mēģināt dabūt delegāta statusu ALAs kongresam no iespējami vairāk organizācijām.

Bet rodas jautājums, kāpēc šogad ALAs valde savā pirmajā darba sēdē pēc ievēlēšanas steidzīgi apskatīja jautājumu par līdzīgas sanāksmes noorganizēšanu ASV vidienē? ALAs priekšsēža U. Gravas priekšlikumā nebija minēts ne laiks, ne vieta, kad šī sanāksme būtu sasaucama, bet tā bija paredzama vidienē „kaut kad nākamajā pavasarī" Tomēr trīs minūšu debatēs šādu sanāksmi nolēma sasaukt jau novembrī Klīvlendā.

Vai ALAs valde sagaida, ka vidējo paaudzi pēc trīs gadu darbības nomainīs jaunākā paaudze? Ja šāds jautājums rastos, tad drīzāk liktos, ka vidējā paaudze ALAs valdē ir pagurusi un spiesta meklēt sev vietniekus.

Liktos nepareizi runāt par „pagurušu valdi". Apstākļi tomēr rāda, ka sadarbība valdes locekļu starpā vairs nav tāda, kāda tā bijusi pirms divarpus gadiem vēl iepriekšējās valdes laikā. Meklēt palīdzību pie citiem vidējās paaudzes darbiniekiem bija vairāki iemesli. Vismaz viens no tiem varētu būt tas, ka jau pirmajā sēdē valde bija spiesta pieņemt lēmumus, kas varētu būt nepopulāri pārējos ASV latviešos. Jaunā valde mēģināja nokārtot jau trīs gadus iestigušo Latvijas 50 gadu jubilejas filmas jautājumu un jācer, ka šis pēdējais atrisinājums varētu būt galīgais nokārtojums, ja negadīsies jauni neparedzēti šķēršļi. Pēc valdes sēdes bija sajūta, ka pati valde domā, ka atrisinājums nav tāds, kā to tautieši un ALAs delegāti būtu vēlējušies, jo kongresā bija runāts tikai par apmēram 2000 dolaru piemaksu, bet ALAs priekšlikums ir par trīsreiz lielāku summu.

Filadelfijas nakts sēde arī liecināja, ka ALAs valdes locekļi šim jautājumam nebija sagatavojušies. A. Jekstes priekšlikums viņus pilnīgi pārsteidza, kaut arī jautājums bija paredzēts piesūtītajā darba kārtā un liktos, ka valdes locekļiem vajadzētu būt kādam priekšlikumam, vai vismaz kādai nojautai, kā šo jautājumu nokārtot. Bet šoreiz nenotika tik vajadzīgā valdes pārrunu priekšsanāksme, kādas bija notikušas pirms diviem gadiem.

Arī ALAs priekšsēdis U. Grava zināja Jekstes priekšlikuma saturu, jo tas viņam bija paziņots telefoniski. Tomēr sēdes gaita neliecināja, ka pārējie valdes locekļi par to būtu informēti. Drīzāk likās, ka neviens nezināja, ko ar priekšlikumu iesākt. Rezultātā izveidojās priekšlikumi, kas nevienam nelikās simpatiski, bet katrs juta, ka kāds atrisinājums ir vajadzīgs. Savstarpējie pārmetumi sēdes nobeigumu daļā bija ne tikai neparasti, bet norādīja arī uz domstarpībām. U. Kariņš jutās apvainots par kādu priekšsēža U. Gravas piezīmi. I. Spilners pārmeta priekšsēdim par to, ka visu laiku ļāvis piedalīties sēdē A. Jekstem, bet priekšsēdis savukārt pārmeta valdes locekļiem nekonsekvento nostāju filmas jautājumu apskatē. Parasti šādus argumentus nokārto ārpus valdes sēžu laika. A. Lejiņam pat otrā dienā Priedainē bija jāklausās pārmetumi, ka viņš vēlējies „visu dalīt uz pusēm".

Pirmās paguruma zīmes bija manāmas jau kongresā Grand Rapidos, kad revīzijas komisija nebija apmierināta ar „īsajiem ALAs protokoliem". Rezultātā radās jauns sekretārs (A. Bļodnieks no Ņudžersijas) bet līdzšinējais sekretārs U. Kariņš palika par sekretāra vietnieku.

Lielākai daļai valdes locekļu šis ir trešais darbības gads, daži darbojušies ilgāk (U. Grava, V. Klīve), pāris darbojas otro gadu, bet V. Spārniņai ir pirmais darba gads. Tomēr jau tagad daži runā, ka nākamajā gadā ALAs valdes amatiem vairs nekandidēšot. Vai šādas runas ņemamas nopietni, jeb tā ir tikai acumirkļa iedoma, to grūti pateikt. Ir arī citas pazīmes, kas varētu liecināt, ka valdei vajadzīgas jaunas sejas.

Vairākas reizes ALAs valdes priekšsēža vietniekam G. Meierovicam ir bijuši priekšlikumi, ko valdes vairākums nav atbalstījis. Tas nebūtu nekas sevišķs, jo nekad visus priekšlikumus nepieņem un visi valdes locekļi nevar būt vienādās domās, bet bija sagadījies, ka G. Meierovics kritizēja I. Spilnera vēstuli ASV latviešiem atbalstīt Radio Liberty akciju, ko atbalstīja arī latviešu republikāņu vadītājs V. Korsts Mazs raksturīgs sīkums ir arī tas, ka valdes sēde Filadelfijā bija iesākta pirms priekšsēža ierašanās, kas bija nokavējies par apmēram 40 minūtēm. Priekšsēža P. Lejiņa laikā nebija domājams, ka kāds varētu sēdi sākt bez priekšsēža (reiz Ņujorkā uz priekšsēža ierašanos gaidīja 3 stundas). Tagad jau divas reizes sēde iesākta bez U. Gravas klātienes, viņa vietnieka G. Meierovica vadībā.

Iepriekšējos 20 gados bija pieņemts, ka ALAs birojs atrodas tikai vienā vietā — Vašingtonā. 26. jūnija sēdē, pēc debatēm spriežot, ir tikai laika jautājums, lai birojs no Vašingtonas pārceltos uz citu vietu. Šādā uztverē tad arī nolēma nesaistīties ar Vašingtonas latviešu draudzi, bet īrēt atsevišķas biroja telpas, pagaidām vēl Vašingtonā, bet par tālāko izšķirtos nākamo rudeni, kad pārrunājamas iespējas atjaunot līdzšinējo īres līgumu. Ievērojot, ka ģenerālsekretārs B. Albats sasniedzis jau 63 mūža gadus, pieņemams, ka ALAs birojs vēl vismaz pāris gadus varētu palikt Vašingtonā, bet tikai pēc ģenerālsekretārā pensionēšanās tas varētu pārcelties citur

Indianapoles kongresā 1970. gadā valdes sastāvu palielināja par 3 locekļiem, dodot vietas trim reģionāliem pārstāvjiem, bet šo pārstāvju darbība nav sevišķi iezīmējusies. Trim valdes locekļiem: H. Mindenbergam no Sietlas, V. Daigam no Ohaio un V. Spārniņai no Mineapoles, nav sava biroja. Ja neskaita pāris sīku pienākumu, ko valde 26. jūnijā viņiem uzticējusi, tad visi trīs ir „bezdarbnieki", kaut gan V. Daiga ir Sporta biroja vadītāja vietnieks. Ar šīm trīs valdes locekļu vietām bija mēģinājums atvietot kādreiz radītos apgabala pārstāvjus

Katrā jubilejas filmas izrādē ir piedalījies vismaz viens valdes loceklis, ierodoties izrādes vietā no savas dzīvesvietas, ienākumus sedzot no filmas ienākumiem.

Filmu šovasar izrādīs arī Venecuēlā. Šajās izrādēs piedalīsies informācijas biroja vadītājs I. Spilners. Viņš sarakstījies ar Venecuēlas latviešu pārstāvjiem un šīs izrādes noorganizējis. Ja filmas ienākumi nesegtu ceļa izdevumus, biroja vadītājs iztrūkumu piemaksātu no saviem līdzekļiem. 26. jūnija valdes sēdē bija iebildumi, ka braucējs uz Venecuēlu izraugāms izlozes kārtībā, kā tas bijis pieņemts citos līdzīgos gadījumos. I. Spilners ziņoja, ka viņš ceļojumu jau nokārtojis.

ALAs kongresā Grand Rapidos bija pazīme, kas vērotājam varēja likties neparasta. Divos iepriekšējos kongresos bija vidējās paaudzes delegātu vairākums, 1971. gadā kongresa dalībnieku vairums bija ar sirmām galvām. Jaunajiem interese bija zudusi, bet vecie atturējās no iespējas kandidēt valdes locekļu amatiem

Pašreizējā valdē to locekļu caurmēra vecums ir 44 gadi, bet daži ir pāri 50 gadiem. Vidējās paaudzes laikā valdes sēdes nekad nav bijušas slēgtas, arī tad, ja apskatāmie jautājumi nav bijuši „patīkamas dabas". Agrākā priekšsēža laikā daļa valdes sēžu bija slēgtas. Kongresā Indianapolē kāds delegāts priekškongresa apspriedē nevarēja piedalīties tikai tāpēc, ka viņš bija arī avīžu rakstītājs

Pēc nepilniem trim gadiem vidējai paaudzei pienācis laiks, kad ALAs valdei jāmēģina sameklēt jauni darba darītāji. Ir vērojams, ka kongresu laikā daži vidējās paaudzes delegāti gan ir aktīvi kandidātu meklētāji valdes amatiem, bet paši šos uzdevumus neuzņemas. Pirmajā vidējās paaudzes valdes gadā (1969.) delegāti piedalījās arī apspriedēs kopā ar ALAs valdes locekļiem pirms valdes sēdēm un nāca ar saviem ieteikumiem. Daži no viņiem iesaistījušies arī latviešu republikāņiem uzticētos pienākumus.

Katskili Klīvlendā būs jaunu spēku meklēšana sabiedriskiem uzdevumiem. Šo vidienes pilsētu izvēlējās arī tāpēc, ka šajā pat laikā varētu pārrunāt latviešu „Miljona kluba" nākotni, kas gan nodibinājās un laikam arī izdarījis pirmās iemaksas, bet atkal apklusis. No miljona dolaru ieceres pirmā desmitdaļa bija pieteikusies, kaut arī ne iemaksājusi savu 1000 dolaru līdzekļu daļu.. Varbūt jaunie sabiedriskie talanti varētu iekustināt arī šo ledus kalnu?

Vidējās paaudzes darbinieku trūkst arī dažādiem ALAs birojiem un Kultūras fondam. Biroju vadītājiem dažreiz jāmēģina pierunāt vecie darbinieki, lai tie darbotos tālāk. Filadelfijas kongresā, pēc jaunās valdes ievēlēšanas, sekojošā vakara ballē vidējās paaudzes pārstāvji patīkamā satraukumā sarunājās par izredzēm nākotnē un veicamiem darbiem, savām sarunām izmantojot plašās viesnīcas telpas Aizmirstas tā laika sarunas, pārgājusi arī darbošanās griba... Vidējā paaudze ir pagurusi. Varbūt „Katskili Klīvlendā" dos kādu „brīnumzālīti"...

V. Irbe

ALAs valdes priekšsēdis U. Grava (pa kreisi) un priekšsēža vietnieks G. Meierovics pie darba galda.

LATVIJA

57. N-RS SESTDIENA, 1971. G. 17. JŪLIJS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO

Atbildīgais redaktors (dzīvoklī un vakaros): Krišs Sīdars, 34 Pasadena Gardens, Toronto 325, Ontario; tālr. 766—2281.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV — par mēnesi $2.50, 3 mēn. $6.00, 6 mēn. $11.50, 1 gadu $21.00. Atsevišķa numura cena 35 centi. Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $2.20, bet tekstā $4.20—$3.40 par 1 collas slejas telpu. Sarīkojumu kalendārī $1.- par katru datumu vienā numurā.

Jevtušenko atklātā nostāja

Padomju rakstnieku arodbiedrības piektā kongresā Maskavā padomju dzejnieks Jevgenijs Jevtušenko proklamēja, ka Staļina dienām nekad vairs nevajadzētu atgriezties padomju sadzīvē un aicināja izbeigt „aizliegtos tematus" literātūrā un vēl jo vairāk atklātajās diskusijās. Padomju literātūrā 37 g. vecais Jevtušenko ieguva popularitāti pirms kādiem desmit gadiem ar saviem atklātajiem ieskatiem. Apcerot literātūras lomu sabiedrībā, viņš aicināja uz brīvību literātūrā, uzskatot, ka rakstniekiem, līdzīgi labiem skolotājiem, nekad nedrīkstētu būt „aizliegtu jautājumu". Var būt tikai aizliegta pieeja tematam, bet nedrīkst būt aizliegtu tematu. Kongresa runas bija publicētas nedēļas žurnālā „Literaturnaja Gazeta". Maskavā pēdējās dienās Jevtušenko runas teksts apgrozījās intelektuāļu aprindās un to pārrunāja literātu sabiedrībā. Jevtušenko savā runā uzsvēra savas paaudzes vienreizību, atgriežoties pie tām dienām, kad rakstnieku sanāksmes bija vētrainas . Jevtušenko atsaucās uz faktu, ka viņa paaudze, dabūjusi zināt par Staļina noziegumiem, bieži konfrontējās ar saviem vecākiem un citiem vecākās paaudzes pārstāvjiem jautājumos, vai viņi bijuši ar Staļinu, vai arī bijuši gļēvuļi.

(121. turpinājums)

Bet ko saka dejotāju pārstāvji? Dejotājs, baletmeistars un choreografs Sergejs Lifārs (1905—) raksta: „Parīzes publika iemīļoja krievu baletu vispirms ar glezniecību (dekorācijas, ko rādīja, bez šaubām, bija vispārsteidzošākais jaunums), pēc nāca tēlotāji..." ****)

Mums šai teikumā atliek tikai apmainīt Parīzes publiku pret Rīgas publiku un krievu baletu pret Uguni un nakti, lai tajā katrs vārds paturētu savu nedalīto nozīmību. Tas skanētu tā: „Rīgas publika iemīļoja Uguni un nakti vispirms ar glezniecību (dekorācijas, ko rādīja, bez šaubām, bija vispārsteidzošākais jaunums), pēc nāca tēlotāji..."

Bet neaizmirsīsim, ka krievu baletu autori — gleznotāji, choreografi, skaņraži un tēlotāji bija vienis prātis, lai sniegtu saskaņotu, vienādi izprastu uzvedumu, Uguns un nakts dekorātoram bija jācīnās pret lugas autoru, radot vizuālu pasauli, kuŗai ar autora iecerēm un vēlmēm nebija nekā kopīga. Jānim Kugam ar savām dekorācijām bija jāpārliecina vispirms aktieŗi, tad publika un beigās pats autors. Tas nozīmē, ka Jāņa Kugas veikums bijis daudz lielāks par krievu baletu fejerisko veikumu.

****) S. Lifar, op. cit., 204. lpp.

Iepazīsimies ar četriem izcilākajiem krievu baletu dekorātoriem un viņu sniegumiem, salīdzinājumā ar Kugas veikumu, lai noskaidrotu, vai viņš kaut kā nav to ietekmēts. Aplūkojamie gleznotāji ir: Aleksandrs Benuā, Ļevs Baksts, Nikolajs Rērichs un Nikolajs Golovins.

Aleksandrs Benuā (Benois, 1870—1960) bija franču imigrantu atvase. Viņa vectēvs, zemturis no Brī apgabala, bēgdams no revolūcijas pārmērībām, bija meklējis patvērumu cariskajā Krievijā un kļuvis par Pāvila I galma maître d'hôtel, piedzīvodams 19 bērnu. Aleksandra tēvs bija architekts un dekorātors; māte, venēciešu cilmes, komponista-diriģenta Katarino Kavosas mazmeita un teātŗu architekta Alberta Kavosas meita. No krievu asinīm un krievu gara Aleksandrā nebija nekā.

Benuā un viņa tuvākie radi un draugi jau kopš skolas gadiem bija sirsnīgi glezniecības, mūzikas un baleta mīļotāji. Visai zīmīgi, ka jaunieši sev par prieku nodibināja tā dēvējamo „pikvikiešu klubu". Dikensa cienītāji atcerēsies lielā angļu rakstnieka darbu The Posthumous Papers of the Pickwick Club — (1837). Pikvika nodibinātā kluba locekļi apņemas apmainīties ziņojumiem par saviem pieredzējumiem, piedzīvojumiem , ceļojumiem un dēkām. To pašu darīja Benuā nodibinātais jauniešu pulciņš, kam vēlāk pievienojās Djagiļevs un no kā izauga žurāls Mākslas Pasaule, mākslas izstādes un beidzot arī slavenie krievu baleti.

Mākslinieku dzimtas pēcnieks Aleksandrs, tieslietu studijas pabeidzis, devās uz Franciju, lai tur studētu glezniecību (1897—1899), īpaši iemīļodams Versajas dārzu motīvus, kuŗus pazina labāk nekā paši franču gleznotāji Šo tīkamo biografisko lappusi gleznotājs vēlāk izmantoja sava baleta Armidas paviljana dekorāciju radīšanai, ar kuŗām krievu baleti laimīgi debitēja Parīzē. Brieduma gados Benuā rakstīja savam dēlam: „Ir svarīgi aizbēgt no teātŗa atmosfairas, izkļūt ārā svaigā gaisā. Teātris noteikti jāsalīdzina ar reālo dzīvi. Māksliniekam nav jāglezno pēc dabas, tikai teātŗa uzvedumu dekorēšanai, viņam arī jāizmanto sava brīvība paša garīgajai labklājībai... daba sniedz laimes izjūtu... saskarsmē ar dabu mākslinieks attīsta jaunas idejas un mērķus, kas vēršas īstā mākslā."

Šos vārdus būtu varējis parakstīt arī Jānis Kuga, kaut Benuā un Kugas cilme un attīstība bija visai atšķirīgas. Jānis Kuga laikam nekad nebija zaudējis laiku protestiem. Ne tā Benuā. Kā jau dažbien jaunieši, arī viņa pikvikieši, pārliecināti rietumnieki būdami, bija noskaņoti protestam, jaunā protestam pret veco — mākslā, ne politikā. Jaunas dvesmas mākslās Parīzē bija aizskanējušas līdz Pēterpilij, un pikvikieši bija vērīgi un aktīvi jaunieši.

Pret ko tad jaunie parīzieši un „pikvikieši" varēja protestēt? Pret klasicismu, pret reālismu un pret romantismu? Parnasieši „protestēja" pret romantismu. Ko nozīmē romantisms? To mums visskaidrāk pasaka romantisma tēvs Žans Žaks Rusō (1712—1778). Savā romānā Emīls viņš postulē: „L'homme qui médite est un animal dépravé" *) Cilvēks, kas nododas pārdomām, ir samaitāts dzīvnieks. Sešus gadus vēlāk viņš šo pret intellektu vērsto apgalvojumu pastiprināja ar autobiografisku piezīmi: „Viss ļaunais, ko dzīvē esmu darījis, ir bijis pārdomu rezultāts, kamēr tas labā mazumiņš, ko esmu darījis, nācis no impulsa." Ergo: jūtas ir labas, domas ir ļaunas.

Romantisms ir dumpis pret prātu, sevis iecelšana pasaules centrā, sacelšanās pret sabiedriskiem pienākumiem, pret valsts pārvaldi (establishment!). Romantisms ir uzticēšanās jūtām un jūtiņām, prāta izslēgšana no dzīves kārtošanas. Žana Žaka Rusō iekveldēts, tas Vācijā kļuva par noteicēju literāru un mākslas skolu; pārsviežoties atpakaļ uz Franciju, tā galvenais pārstāvis kļuva Viktors Igo.

Francijā dzimušais „parnasisms" saslējās pret romantisma neskaidrību, miglainību („pēc kaut kā cēla nezināma sirds ilgojas, sirds ilgojas"), pret baironisko egoismu, pret intellektuālo mēnessērdzību, pievēršoties par jaunu klasiskajai franču skaidrībai un grieķu un romiešu dzejas paraugiem. Viņi modināja interesi par Ronsāra draugu Di Bellē (Bellay, 1522—1560), par cildeno Andrē Šenjē (Chénier, 1762—1794), kam sava gaišā galva bija jānoliek zem ģiļotīnas naža.**)

Parnasieši periodiski izdeva savu dzejnieku antoloģijas ar virsrakstu Parnasse contemporain.***)

Pirmais tā numurs iznāca 1966. gada 2. martā. Jau nosaukums pats bija vesela programma, jo vārds nozīmēja Mūslaiku Parnass, un Parnass bija Grieķijā gaismas, skaidrības un mākslas dievam Apollonam veltīts kalns. Der atcerēties, ka krievu mākslinieki un literāti, kas pulcējās ap Mir Iskusstva, turpināja savu darbību žurnālos Zelta Aunāda un Apollons. Skaidrāki izteikt parnasiešu un „pikvikiešu" gara radniecību būtu grūti. To pastiprināja vēl parnasiešu un pikvikiešu kopīgā devīze: māksla mākslai.

*) dépravé, no verba dépraver, latiņu depravare — samaitāt, sabojāt, izķēmot, izkropļot. Rusō viedoklis bija, ka domāšana samaitā, izķēmo, izkropļo cilvēku.

**) Uzkāpis ešafotā, dzejnieks sev piesita ar rādītāja pirkstu pie pieres un teica: „Žēl, tur tomēr vēl kaut kas bija iekšā..." tad nolieca galvu giļotīnas cirvim.

***) Izcilākie franču parnasiešu dzejnieki bija: Lekonts de Lils, Banvills, Gotjē un Bodlērs. Viņu pulkā kādu laiku atradās vēlākie simbolisti Malarmē un Verlēns.

(Turpinājums sekos)

Latviešu mūzika trimdā

IMANTA SAKSA REFERĀTS DV KULTŪRAS NOZARES DARBINIEKU SANĀKSMĒ TORONTO

(Nobeigums)

Kaut tas vairs neattiecas uz apskatāmo tematu, tagad pametīsim īsu skatienu arī uz Latvijas zemi.

Latvijā tagad ir daudz komponistu un citu mūzikas darbinieku veselās trejās paaudzēs. Komponistu seniors ir Jēkabs Mediņš, kas kā goda virsdiriģents piedalījās pagājušā gada dziesmu svētkos Rīgā. Tālāk scēnārijs ir diezgan raibs un, saprotamā kārtā, mūsu acīm un ausīm arī nepilnīgs.. Varam runāt un spriest vienīgi no materiāliem, kas saņemti šeit grāmatu, laikrakstu, citu periodisku izdevumu, skaņu plašu un skaņu lenšu veidā. Personīgā saskarsme ir bijusi ļoti niecīga, lai par to vispār runātu. Taču dažas sejas un profili nav mainījušies un vairākām problēmām saskatāma līdzība kā tur, tā še.

Piemēra dēļ ņemsim tādu cilvēku kā Jāni Ozoliņu, tgadējās Latvijas valsts konservātorijas rektoru. Viņa mūzikālā karjēra sākās t. s. lielā tēvijas kara laikā, kad latviešu strēlnieku divīzijā, putras katlu apkopjot, vin grinājies „salikt uz balsīm" dažas koŗa dziesmas ar vārdiem par „lodi pierē un pakausī" un „reiz cēlās strēlnieks sarkanais". Taču šim biedram ir bijuši dotumi koŗu vadīšanā, un ar partijas gādību arī te viņš ir taisījis milzīgu karjēru, dažu gadu laikā kļūdams par profesoru, kā arī saņemdams visus iespējamos pagodinājumus un apbalvojumus. Viņš rakstīja koŗu dziesmas, solodziesmas un arī gabalus pūtēju orķestrim. J. Ozoliņam Latvijas zeme devusi ļoti daudz: slavu, godu un naudu. Šo zemi, šo padomju zemi tad nu J. Ozoliņš arī apdzied savās dziesmās, kādas tās nu viņam padodas. Pat uzsauc tai veselību (piemērs skaņu lentē: Uz tavu veselību, zeme!).

Līdzīgi turas arī Arvīds Žilinskis, rakstīdams daudz vairāk, bet ar mazākiem „valstiskiem' panākumiem, jo, laikam, jau Ed. Virzas „Karoga" komponēšana nav pilnīgi aizmirsta, un, ja ne citi, tad mazākais trimdinieki to viņam vienmēr atgādina. Ļoti populāra kļuva viņa opera „Zelta zirgs", ar tīri operetes vieglā stila mūziku. Taču A. Žilinskis ir rakstījis trakākas lietas, kā, piemēram, šo grāvēju par padomju Latviju (piemērs skaņu lentē). Vai tā tiešām ir tā pati persona, kas rakstīja „Pūtiet taures, zvaniet zvanus?"?

Milzīgu daudzumu orķestra mūzikas rakstījis Jānis Ivanovs, jādomā taču — latviešu komponists, kā to viņa priekšvārds rāda, kaut gan pats to kādreiz gribēja noliegt (skat. Jāņa Mediņa atmiņu grāmatu „Toņi un pustoņi"). Komponistu, kas sarakstījis 13 simfoniju un daudz vēl citas orķestra mūzikas, neviens nevarēs ignorēt. Un jāsaka, ka šajā kvantitātē atrodami arī kvalitātīvi pieklājīgi darbi, kaut arī krievu lielo meistaru iespaids tajos pamanāms. Visai pievilcīgs fragments no Andante čellu ansamblim dzirdams sekojošajā skaņu lentes piemērā.

Stāvoklim uzlabojoties, patīkami pieminēt komponistu Marģeri Zariņu, kuŗu jau brīvās Latvijas laikā pazinām kā nepārspējamu raksturotāju, meldiju burvi, krietnu instrumentētāju, ļoti apdāvinātu vispār, bet arī drusku paslinku. No visām šīm īpašībām M. Zariņš tagad pilnīgi zaudējis slinkumu un raksta ļoti daudz. Viņam nav simfoniju, bet daudz orķestra svītu, tēlojumu, instrumentāldarbu, koŗa dziesmu, kantāšu u. t. t. Daudzus gadus viņš vadījis komponistu savienību, bet pašā pēdējā laikā pievērsies arī literātūrai: jau izdotas 3 viņa grāmatas. M. Zariņš var rakstīt visos mūzikas stilos, un šoreiz drusku ilgāk nekā citus paraugus paklausīsimies viņa „Pavani ho Partite" baroka stilā orķestrim ar soprāna dziedājumu (piemērs no skaņu lentes). M. Zariņš ir daudz ceļojis, ieskaitot Ziemeļameriku. Nesen viņš viesojies Budapeštā, Bela Bartoka deviņdesmitgades piemiņai rīkotā mūzikas konferencē. To gribu nolasīt, jo tas satur daudz intriģējošas un kontroversālas vielas (citāts no Literātūras un Mākslas" š. g. 17. aprīļa numura).

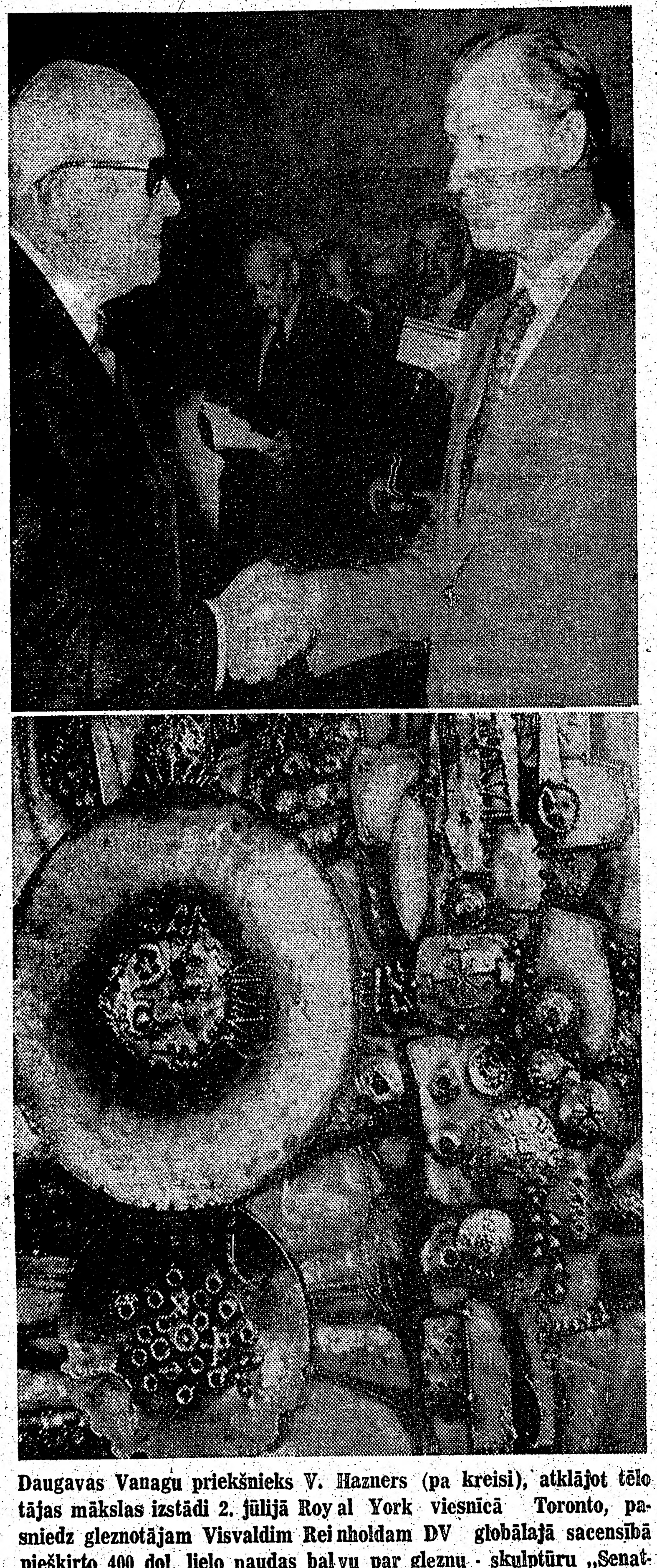

Daugavas Vanagu priekšnieks V. Hazners (pa kreisi), atklājot tēlotājas mākslas izstādi 2. jūlijā Roy al York viesnīcā Toronto, pasniedz gleznotājam Visvaldim Rei nholdam DV globālajā sacensībā piešķirto 400 dol. lielo naudas bal vu par gleznu - skulptūru „Senatne". Apakšā — godalgotais darbs. Foto: J. Liģers

Latvijā ntrūkst arī jaunākās paaudzes politisko mūzikas darbinieku t. s. „daiļrades". Ir tāds Olģerts Grāvītis, protams, partijas biedrs, kas sarakstīja arī politisku operu „Audriņi" (t. i. vācu okupācijas policijas akciju Latgalē, kuŗu gan nācās noņemt no operas repertuāra, jo vienkārši trūka apmeklētāju. Te kāds viņa „ļeņiniādas" paraugs, kas atskaņots pagājušā gada dziesmu svētkos Rīgā (piemērs skaņu lentē par Ļeņina tematu). Kad nu es noklausos šo O. Grāviša darbu, man liekas, ka esmu bijis drusku paass. pret A. Žilinski, jo galu galā kādreiz viņš savus grēkus arī izpērk, kaut vai, piemēra pēc, ar šo á la tautas dziesmu sabalsojumu, kas arī atskaņots minētajos dziesmu svētkos (skaņu lentes paraugs: Vai, Dievinim miedziņš nāk").

Runājot par dziesmu svētku repertuāru Rīgā, tajā joprojām cienīgu vietu ieņem Emīla Melngaiļa nemirstīgās un nekad neizdziedamās tautas dziesmas. Te viņa „Rožu lauks" (paraugs skaņu lentē). Pret šo nacionālās mūzikas mantojumu lieci visi galvas kā Latvijas zemē, tā svešumā izkaisītie. Latvijas zemes komponists Aldonis Kalniņš to labi pasaka savā dziesmā „Galvas noliecas", kuŗu arī atskaņoja dziesmu svētkos.

Runājot par mūsu dziesmu svētkiem trimdā, jāatzīst, ka repertuārā vairāk vajadzētu tautas dziesmu. Kantātes nav vēlamas, tādu ir daudz Latvijas zemē, no kuŗām tauta novēršas (t. s. ļeņiniāde"). Mums trimdā nav par ko kantātēt. Ar Jurjānu Andreja „Tēvijai" pietiek! Kantātes ir vislētākā un salkanākā mūzikas forma, jo to saturs veltīts vienīgi patriotiskiem mērķiem. Kantāšu vietā mums nepieciešama kāda jauna latviešu simfonija, klavieŗkoncerts vai pat latviešu opera, kādu jau izteicis gatavību sarakstīt Jānis Kalniņš un spētu arī Longīns Apkalns.

Mūsu uzdevumos būtu visiem spēkiem sekmēt latviešu koŗus, kas ir pats svarīgākais uzdevums trimdā. Jārod iespējas latviešu augstvērtīgo solistu arī latviski nacionālai mūzikālai izglītībai, piemēram, jāatbalsta Arturs Ozoliņš, Anita Grigale - Rundāne, Dace Kārkliņa, Anda Zirnīte, Marta Borgiela, Dagnija Blaumane, Linda Aļļe, Arturs Jansons, Inese Černavska, Juris Ķeniņš un citi. Viņi visi gan dzīvo Ziemeļamerikā, bet nevarētu būt šaubu, ka tādi paši talanti atrodami arī Eiropā un Austrālijā. Šie jaunie mākslinieki lai parādās latviešu koncertu skatuvēs, pienācīgi atalgoti, tāpat viņiem piešķiramas latviešu rūpnieku un tirgotāju radītas stipendijas latviskās mūzikālās izglītības padziļināšanai.

Daugavas Vanagi ir daudz darījuši latviešu mūzikas labā trimdā. Lai pieminam tikai izdotos 3 vīru koŗu dziesmu krājumus, arī vienu krājumu sieviešu koŗiem, tāpat vairākus rīkotus koncertus un dziesmu dienas. Par to latviešu sabiedrībai viņiem jāpateicas. Taču nevarēsim noliegt, ka DV kultūras rosme varētu sasniegt vēl lielāku spraigumu. Es zinu, ir pacēlušās balsis, ka DV nav „jākrāmējas ar kultūru' (kāds pulkvedis Ņujorkā „Laika" slejās), jo tā esot aprūpes organizācija. Tā nav — „cilvēks nedzīvo no maizes vien". Mums jācīnās par latviešu kultūras identitāti arī še, svešumā. Šajā cīņā Daugavas vanagus neviens vēl nav atvaļinājis, to var izdarīt tikai brīvā Latvija. Kamēr šādu atvaļināšanas papīru nav, Daugavas vanagiem jācīnās ne vien par Latvijas politiskajām, bet arī kultūrālajām tiesībām, jo vienas bez otrām ir neiespējama lieta.

(Šai referāta vietā I. Sakss minēja 11 DV prioritātes latviešu mūzikā, kuŗas jau publicētas „Latvija Amerikā"3. jūlija numurā, atreferējot DV kultūras darbinieku sanāksmi 28. jūnijā. Vēlāk DV centrālās valdes sēdē no šīm 11 prioritātēm atzina un pieņēma 8, — red.)

Ja Kronvaldu Atis teica: „Man nav svētākas valodas par latviešu valodu!", tad man jāsaka: „Man nav svētākas dziesmas par latviešu tautas dziesmu!" Kā mēs to cienīsim un mīlēsim, tas ir arī tās dzīvības un nāves jautājums, kas vienāds ar latviešu tautas likteni!

Imants Sakss

Guna Ikona

DZIRDI

Savu ādu / Pārdotu
pasaules polītirgū
vairāksolīšanā /
Kā Mikelandželo iekarinātu
(pēc pabeigta darba)
pastarās tiesas stūrī //
ar savām dzīslām
(ielocījuma rakstā)
austu jaunās brīvības autus //

Dzirdi /
Zemzemju slāņos
murmināšana / Apspiesto
(no Baltijas līdz Balkaniem)
vienotājs esperanto //

Sniegos stārmeši
putna pēdās
suņi ošņā
apslēptas domas

Skaitu dienas
rožu un ērkšķu kroņus
spēku krājumus
pārgaitai

Lidija Auzāne-Tīcmans

Mūsu dzimtenei un karavīriem veltīts rakstnieku cēliens

Plaša bija DV 2. globālo dienu programma Toronto, un viens no šo dienu lielākiem sarīkojumiem bija rakstnieku cēliens svētdien, 4. jūlijā, kas bija pulcinājis ap 400 literātūras cienītāju no dažādām zemēm un kontinentiem.

Cēliena vadītāja, rakstniece un jaunatnes audzinātāja Tonija Krūka, kas DV organizācijas darbā ir ielikusi ne tikai visu savu sirdi, bet ark bezgalīgas darba stundas, cēlienu ievadīt lūdza grāmatas „Latviešu Leģions" autoru virspulkvedi Arturu Silgaili no Halifaksas.

Īsos, spēcīgos vārdos virsplkv. Silgailis pateica, ka visas dzīvības pamatā ir cīņa. Ja tauta grib dzīvot, arī viņai jācīnās. Latviešu tautai nav tagad cita cīņas ieroča kā vārds, un rakstītais vārds pašreiz ir mūsu lielākais spēks, labākais ierocis mūsu latvietības dzīvības uzturēšanai. Sirmais karavīrs beidza savu uzrunu ar novēlējumu, lai šis spēks nekad neizsiktu, jo kamēr dzīvi būs mūsu rakstnieki, dzīva būs latviešu tauta.

Pēc ievadvārdiem viens pēc otra auditorijas priekšā stājās 10 autori. Ar katru no tiem cēliena vadītāja klausītājus iepazīstināja īsos, kodolīgos vārdos.

Kā pirmais sava stāsta par trim paaudzēm — „Trīs Zaldāti" — pirmo daļu lasīja mūsu rakstniecības seniors, Latvijas brīvības cīņu dalībnieks, vairāku grāmatu autors, rakstnieks un paidagogs Hermanis Kreicers no Čikagas. Tas bija stāsts par tiem seniem laikiem, kad Latvija pirms Pirmā pasaules kaŗa vēl bija cara Krievijas sastāvdaļa, un tiem kam bija jāiet „zaldātos" vai „krievos", kā toreiz teica, tas nozīmēja 25 gadu dienestu Krievijas armijas rindās. Hermaņa Kreicera valoda ir nemākslota, no viņa stāstījuma rindām dveš vienkāršs, dziļš un sirsnīgs latviskums. Viņa stāsta pirmās daļas varonis Mārtiņš mums parādās kā īsts latviešu zemnieks, kas būtībā nav kaŗavīrs, bet zemes kopējs. Iet „zaldātos" un cīnīties svešā zemē viņam šķiet bezjēdzīgi, jo latvietis kļūst par kaŗavīru, pie tam par visvaronīgāko, tikai tad, kad jāsarga tēvu zeme. Tomēr Mārtiņš pilda savu pienākumu pēc labākās sirdsapziņas, jo pienākuma pildīšana ir latvieša asinīs. Stāstā krietna daļa viegla, sirsnīga humora, īpaši noslēgumā, kad Mār-

(Beigas 6. lpp.)

Lūcija Bērziņa

(6. turpinājums)

Neparastā parādība ilga tikai dažas minūtes, tad nodzisa ugunīgā vakara blāzma, violetās ēnas strauji kļuva arvien tumšākas un beidzot, tikko norietējusi, saule iezīmējās kā šaura svītriņa pie pamales. Pret gaišākām debesīm vienaldzīgi un valdonīgi zvilnēja pelēkie kalni.

6.

Kādu dienu pie nometnes ēdamtelpas Anna atkal sastapa Stefanu. Tas viņai laipni uzsmaidīja un apvaicājās, kā viņai klājies. Annai atkal dūrās acīs viņa mazās rokas un vieglās baletdejotāja kustības. Par Stefanu Anna bija dzirdējusi, ka tas strādājot nometnes administrācijā.

„Kā jums veicas ar asimilēšanos?" apvaicājās Stefans.

„Patlaban atrodos integrēšanas posmā, līdz mēģinājumam asimilēties vēl neesmu tikusi," Anna atbildēja līdzīgi ironiskā tonī.

„Vai jūs vēl ilgojaties pēc Eiropas?"

„Un jūs neilgojaties?"

„Es pēc Eiropas neilgojos, tikai mēģinu no tās ņemt, ko varu. Ienāciet pie manis uz tasi kafijas; es jums parādīšu savas dārglietas."

Anna gāja Stefanam līdz uz viņa nometnes istabiņu. Mazā telpa bija piekrauta grāmatām, izmētātām pa galdu, grīdu un istabiņas divi krēsliem. Nelielais plašu atskaņotājs pie loga sadzīvoja kaimiņos ar metalla turētājā sarindotu lielu plašu kollekciju.

„Es uzlikšu kādu plati," piedāvājās Stefans, „Sakiet, ko jūs gribētu klausīties, tikai, lūdzu, neko vieglu un romantisku. Štrausa valšus es neciešu."

„Vai es drīkstētu apskatīties jūsu grāmatas?" teica Anna pazemīgi. Skaistais un vērtīgais grāmatu klāsts viņai imponēja. Viņa nebija iedomājusies, ka nometnē kādam varētu būt tik liela grāmatu kollekcija.

„Māksla mani vienmēr interesējusi," tā impulsīvi turpināja. „Ak, jums ir Pikasō mape!"

„Interesējos par neparastiem un nepazīstamiem māksliniekiem. Meklēju kaut ko jaunu. Pikasō ir vienīgais no tā saucamajām slavenībām, kuŗa darbus es atzīstu. Man patīk baroka laika mākslinieki. Ir daudzi baroka darbi Eiropas baznīcās, par kuŗiem mēs nezinām, kas tos radījis. Anonima māksla. To starpā ir daži ar ļoti lielu mākslas vērtību." Stefans parakņājās pa grāmatu kaudzi un izvilka liela formāta, grezni izdotu darbu. Anna to bijīgi paņēma rokās.

„Tā ir grāmata par baroku," viņa teica. „Par to es zinu ļoti maz. Vai nav tā, ka daudzi tā saucamie baroka laika pieminekļi atrodami Vācijā aiz dzelzs aizkara? Rietumniekiem tie nav pieejami. Citādi ir ar slavenajiem mūzejiem rietumos. Ja ir nauda, tad vienmēr var aizbraukt uz Parīzi, Londonu, Romu un skatīties oriģinālus."

„Tā kā es patlaban nevaru būt ne Parīzē, ne Romā, man jāskatās šo darbu fotografijas. Tad ir vienalga, vai tie atrodas dzelzs aizkara šai pusē vai otrā."

Runādams Stefans gatavoja kafiju. Veiklām kustībām viņš elektrisko ūdens katliņu pievienoja sienas kontaktam un dažas minūtes vēlāk no puķotās kafijas kanniņas nāca kārdinātāja smarža. Ar krūzītēm un kanniņām Stefans rīkojās veikli kā sieviete. Acumirklī uz galdiņa stūŗa, atbrīvota no grāmatām, parādījās skaists, mežģots auduma gabaliņš, kas noderēja par galdautiņu. Stefans Novotnijs acīmredzot mīlēja glītas lietas.

„Jums šai nometnes istabiņā ir viss, kas vajadzīgs mājturībai," zobojās Anna.

Stefans piezīmi uztvēra nopietni.

„Jā, man ir arī elektriskā plītiņa. Es bieži pats sev gatavoju ēdienu, tad nav jāēd apnicīgais nometnes ēdiens, kas vienmēr ir ar vienu un to pašu piegaršu. Man būs jums jāparāda sava kulinārā māka. Bieži gatavoju sev čechoslovaku ēdienus."

„Čechoslovaku?" Anna tēloja izbrīnu. „Taču ne slovaku, bet čechu?"

„Kādreiz arī slovāku," Stefans bija spiests atzīties. „Kas attiecas uz ēdienu gatavošanu, slovaki ir diezgan lieli lietpratēji. Bet tagad jūs zobojaties par mani!"

„Es nezobojos, tikai brīnos, ka jums, ārzemniekam, atļautas tādas priekšrocības. Nevienam nometnes iedzīvotājam, cik zinu, nav atļauta ēdienu gatavošana istabā. Mani sūtītu atpakaļ uz Vāciju, ja es kaut ko tādu mēģinātu."

„Nu, tad jūs atkal būtu vecajā Eiropā un viss būtu kārtībā. Imigrācijas departamentam maksājot ceļa naudu, jūs atkal šķērsotu plašās jūras starp Austrāliju un Eiropu. Bet — atļauju gatavot ēdienu istabā esmu saņēmis tādēļ, ka esmu draugos ar nometnes komandanta palīgu. Tas ir liels mūzikas draugs un bieži vakaros iegriežas pie manis, lai noklausītos kādu plati. Pie tās pašas reizes es viņam tad uzcepu kādu gabalu gaļas — pēc slovaku receptes." Un Stefans uzsvēra vārdu 'slovaku'. „Bet ko mēs runāsim par gaļas cepšanu! Runāsim atkal par mākslu. Es reiz vaicāju, kā jums patīk Pikaso māksla?"

„Pikaso mākslu es pazīstu maz," atzinās Anna. „Man paītk italiešu māksla. It sevišķi agrie renesanses posmi, kad mākslinieki lietāja tīras un nesamocītas krāsas. Paskataities uz zilo krāsu piecpadsmitā gadsimteņa iltaliešu mākslinieku darbos. Cik skaisti šī gaišī zilā krāsa harmonē ar zeltu, ko mākslinieki arī lietāja bagātīgi. Krāsas aizkustina ar savu tīrīgumu, savu šķīstību. Tur nav nekā viltota. Nav nekā neīsta. Viss tik skaidrs un dzidrs. Un figūras šais gleznās tik reljefi atdalās no fōna. Dabas skati vēl ir neizveidoti un nav kļuvuši par pašmērķi."

„Jūs runājat kā mākslas vēstures profesors. Vai jūs neteicāt, ka esat tautsaimniece? Jūsu pieeja mākslai nav lietpratīga."

„Klausījos lekcijas mākslas vēsturē mūsu universitātē; māksla mani ir vienmēr interesējusi. Protams, esmu tikai amatiere..."

„Izbeidziet jūsmošanu par italiešu agrajiem mākslas posmiem. Labāk mācaities iepazīt Pikasō. Tur nav nekā mākslota un viltota. Tur ir spēks un dinamika.

„Spēks un dinamika dažās greizi uzmestās krūzītēs un tasītēs? Jūs jokojat! Es nekādu spēku tur nevaru saskatīt."

„Nu tad sauciet to par mūžības elpu, ja nevarat saskatīt spēka. Nešķirstiet tālāk. Jums jāmācās skatīties viņa gleznas. Tie nav tādi darbi, kuŗiem var uzmest tikai paviršu skatienu. Viņa darbos ir jāiedziļinās."

„Es jau mēģinu to darīt. Bet man šīs gleznas tomēr nekā vēl nepasaka. Tasītes ir uzmestas greizi. Krāsas man nepatīk."

„Skataities labāk šo gleznu," neatlaidās Stefans, atšķirdams citu lapu.

„Atkal nepareizā perspektīvā uzgleznoti priekšmeti! Galds ir sašķiebies uz vienu pusi. Ko man tāds galds var pateikt? Man jādomā par nabadzību, par savu istabiņu, kur galdiņš ir tikpat greizs."

„Ak, jūs latviešu materiālisti! Materiālā pasaule jūs tur savās važās. Kāpēc jums jādomā par konkrētu galdiņu? Iedziļinieties līnijās un krāsās šai gleznu reprodukcijā. Sekojiet līniju kustībai. Vai jums nekā nepasaka veids, kādā līnijas krustojas, kā tās vēršas viena pret otru? Ieskataities šai gleznā. Vai jums neliekas, ka mākslinieks citādi nevarēja gleznot, ka līnijām bija jābūt tādām, kādas tās ir?"

UZVEDUMA LIELĀ JUNDA — TĒVU ZEME RAKSTURĪGĀKIE TĒLOTĀJU TIPI NO KATRAS AKTIEŖU GRUPAS

Reinis Birzgalis, mirstošais latviešu karavīrs — Pēteris Krūka, senlatviešu karavīrs — Anete Bencone, bēgle Kurzemē — Kārlis Blumbergs, strēlnieks — Rūdolfs Purvs, strēlnieku pulkvedis — Arnolds Putniņš, Lāčplēsis — Silvestrs Lambergs, senlatviešu virsaitis

„Toreiz" un „tagad" satiksanās

JAUNATNES SASAUKŠANĀS SARĪKOJUMĀ DAUGAVAS VANAGU SVĒTKU DIENĀS TORONTO

Reiz kādā kanadiešu skolas sarīkojumā gadījās sēdēt līdzās kādam vecāku pārim. — „Nezin, kur tie mūs negantie bērni palikuši, kas mums mājā bendēja nervus? Bet nu tie ir kā pārdzimuši," teica tēvs. — „Tie palikuši tieši tur, kur tu paliki. Tie pārdzimuši tāpat, kā tu, kad nāk reize pārdzimt", atteica māte.

Nekāda pārdzimšana nebija manāma jauniešos, kas pulcējās sarīkojumā „Sasaukšanās dziesmā, dzejā un dejā". Tiem nebija jāpārdzimst. Tie darīja savu darāmo un aizmirsa neatvairāmo teicamo: „Toreiz, kad es . . ." — „Toreiz, kad man . . ." Tas nāk tiem no vecākiem un vecvecākiem gandrīz vai „labrīt" un „ar labu nakti" vietā . . . Tie darīja savu darāmo un neko neteikdami darbos liecināja: „Tad, kad es..." — „Tagad, kad man . . ."

Dažādos izsaucienus un laiku mērojumus izdzēsa visu latviešu tautas dziesmu—gara mantu mantojums, kas pārdzīvojis gadu simtus un no jauna atdzimst katras paaudzes tulkojumā un priekšnesumā.

Dziedāja meiteņu kvintets Rota no Hamiltonas ar Daci Kārkliņu kā solisti. Meiteņu dziedājums un sejas liecināja, ka tās ne tikai zina dziedamo dziesmu, bet arī tās garu. Dziesmas gars dainojuma interpretācijā ir tuvs Daces Kārkliņas balss nokrāsai un arī izpildījumam. Divi tumšmatainas meitenes skanīgiem pirmiem soprāniem vienmērīgi pievērsa uzmanību, līdz ko kvintets parādījās un dziedāja.

Bija koru apvienojums: Rota, Dainas koŗa meiteņu Dainuvīte, Montrealas dziedātāji, tiem pievienojoties koklētājiem: Montrealas koklētāji, Toronto koklētāji Auseklītis, Toronto latviešu biedrības koklētāju ansamblis. Labs skaits vienību ar skanīgiem nosaukumiem, kam nevar būt neskanīgas kokles un balsis. Koklētājus vadīja diriģents Aivars Staško un korus — diriģente Alma Skudra-Kārkliņa. Viņas interpretējums tautas dziesmai ir savdabīgi interesants.

Savdabīga bija arī dziedātāja Valda Avika. Ir iespējams, ka tā savas tautas dziesmas izpildījumu nodomājusi kopt senatnīgo dainotāju garā. Dziedātājas balsij dainojums ir tuvs.

Toreiztieši no laika gala bijuši lieli tautas deju dejotāji. Uzvedumā bija jau divi Toronto ansambļi. Dižanci vadīja Zigurds Miezītis un Daugaviņu — Edvīns Kalviņš. Daugaviņa sniedza šādu jaunaranžētu deju „Spīdeklis", kuras radīšana bijusi Edvīna Kalviņa ziņā. Dejas spīdēja gan ar saviem nosaukumiem, gan dejotāju priekā un precizitātē.

Spožs bija arī visu jauniešu gars, kas taču, deju vārdiem sekojot, sniedzās — debesīs. Arī tautas deju uzvedumos nedzirdēja „toreiz un tagad" atbalsis. Vai zina, vai jaunie dejotāji vecāki prot tik labi savas tautas dejas kā viņu bērni?

Laiku un paaudžu attālumus izdzēsa arī kāds viesis no Savienotajām Valstīm. Tas dziedāja ir tautas dziesmas, ir arī sacerējumus, kam saknes un melodijas, ja arī ne tik vecas kā tautas dziesmas, bet droši — labi vecas. Ieskanējās un iekrāsojās tekstos pat kāds vēlo viduslaiku dziedājums. Dziedātājs aicināja klausītājus dziedāt līdzi. To tie, dažām dziesmām piedziedājumus ātri ielāgojot, arī darīja. Dziedātājs Arnis Akselis rada ar balsi un priekšnesumu ātru saskari ar klausītājiem.

Starpbrīdī gribējās satikt, vai dzirdēt kādu „toreiz" teicēju. Tos nekur nemanīja. Gaiteņos jaunieši gandrīz visi bija tautas tērpos. Nebija, par ko brīnīties, kas attiektos uz laikmetīgi modernajiem, vai savdabīgajiem jauniešu tērpiem. Tā „toreiz" teicējiem nebija arī jāatceras savas jaunības laiku kaŗa gados radušos milzu popējumus plecos, vismaz plaukstas augstuma apavu zoles, uz kā bija jāmācās staigāt, ja gribēja turēties „stilā". Atmiņu nebija, nebija arī tā laika tērpu „toreiz" teicējiem. Droši vien, tādēļ jaunieši tos arī savā deju vakarā nemaz neaicināja un dejoja savu „tagad" deju vakara priekšu. Tā kā tā, toreizējo „vienaldzīgo" dejas, nezin, vai viņu toreizējie dejotāji atcerētos. Kas ar tā bija ap divi simti jauniešu. Cik ilgi tie priecājušies savās dejās un dziesmās, nav zināms.

Emma Znotiņa-Kalniņa

Nepaliksim pēdējā latviešu paaudze trimdā

TONIJAS KRŪKAS IETEIKUMI JAUNATNES IEINTERESĒŠANAI DV ORGANIZĀCIJAS DARBĀ VANADŽU SANĀKSME TORONTO

Daugavas Vanagu 2. globālo dienu ietvaros notikušajā vanadžu sanāksmē 30. jūnijā DV namā Toronto, par kuŗu jau ziņots „Latvija Amerikā" 7. jūlija numurā, Kanadas DV valdes jaunatnes lietu referente Tonija Krūka runāja par jaunatnes ieinteresēšanu un iesaistīšanu DV organizācijas darbā, ietverot savus ieteikumus 10 punktos, no kuŗiem vanadžu sanāksme vairākus uzņēma savā rezolūcijā iesniegšanai DV centrālās valdes sēdei. Taču referentes ieteikumi, gūti praktiskajā pieredzē darbā ar jaunatni, ir pietiekami interesanti un nozīmīgi, lai pie tiem pakavētos tuvāk, jo ierosinājumi var būt noderīgi ikvienas DV nodaļas vai apvienības centienos iegūt „jauno maiņu", tāpat arī citām latviešu organizācijām, kuŗu nākotnes darbam nepieciešamas „svaigas asinis".

Savu ieteikumu ievadījumam izvēlējusies raksturīgu Kārļa Skalbes vārsmu (Mans draugs, uz kuŗu pusi/ Tev nesas jaunais prāts?/ Uz krustceļiem tu stājies,/ Ik' ceļš tev saka: nāc),, T. Krūka norādīja: „Toreiz, DV organizācijai dzimstot, likās, ka paši tās dibinātāji izcīnīs arī vēl brīvu Latviju, tikai laiciņš vēl jāpagaida. Šobrīd, ja mums ir drosme atvērt acis īstenībai, jā atzīst, ka viņi tie nebūs. Ir pienācis izšķirējs brīdis. Ja mēs tikai paši sevi domāsim lielus cīnītājus, vienīgos īstos latviešus, varam nomirt pat nepamanījuši, ka neviens uz mums vairs neklausās. Bet, paldies Dievam, Daugavas Vanagi labi zina, ka jāgāda, lai mēs nepaliktu pēdējā latviešu paaudze še trimdā. Daugavas Vanagu materiālais atbalsts latviskās jaunatnes sagatavošanas un tautas kopības veicināšanas pasākumiem ir ievērojams, pat izšķirīgs. Diemžēl, presē to pietiekami neuzsveŗ un neizceļ."

Lai labāk veiktos jaunatnes piesaistīšana DV organizācijai, T. Krūka vispirms uzsvēra, ka vēl vairāk nekā līdz šim materiāli jāatbalsta vietējās latviešu pamatskolas un ģimnazijas, Minsteres latviešu ģimnazija Vācijā, Garezera jaunatnes pasākumi, Divreizdivi nometnes un Rietummičigenas universitātes (Kalamazū) latviešu valodas kursi, tāpat visas vietējo latviešu draudžu un organizāciju bērnu vasaras nometnes, kolonijas un stipendiju fonds. Jāapzina DV organizācijas biedru bērni un viņu draugi, piesūtot to vecākiem aicinājumus un atgādinājumus, ka katru vasaru notiek augstāk minētie jauniešu kursi un saieti, ierīkotas skolas un nometnes jaunās paaudzes latviskās izglītības un zināšanu papildināšanai un apgūšanai. Tāpat jāatgādina jauniešiem, lai tie sazinās ar vietējo DV apvienību vai nodaļu, ja viņiem vajadzīga palīdzība visu minēto pasākumu dalības maksas un ceļa naudas sagādei.

Runājot par stipendiju noteikumiem, T. Krūka ieteica tos pārformulēt tā, lai stipendiju varētu izsniegt ne tikai augstāk minētajiem jaunatnes latviskās audzināšanas pasākumiem, latviskās izglītības centieniem, bet arī tautas tērpu un mūzikas instrumentu (kokļu) iegādei, it īpaši vietās, kur pie DV nodaļām vai apvienībām pastāv koklētāju vai tautas deju ansambļi. „Tāpat kā neviens latviešu jaunietis materiālu

(Beigas 5. lpp.)

TORONTO LATVIEŠU KREDITSABIEDRIBA

Latvian (Toronto) Credit Union Limited

491 College St., Toronto 174, Ont.

tel. 924-2775

m a k s ā

5¼% PAR NOGULDĪJUMIEM

6% PAR ILGTERMIŅA NOGULDĪJUMIEM

Kreditsabiedrība izdara visas parastās banku operācijas, izsniedz aizdevumus, izdara naudas pārvedumus un izsniedz ceļotāju čekus.

REIZĒ AR NAUDAS NOGULDĪŠANU VAI AIZDEVUMU IZSNIEGŠANU KREDITSABIEDRĪBA IZDARA DZĪVĪBAS APDROŠINĀŠANU LĪDZ $2000.00 VAI $5000.00.

Birojs atvērts darbdienās no pl. 12 — 8 vakarā. sestdienās līdz 15. septembrim s l ē g t s.

A I Z R Ā D Ī J U M S

SAKARĀ AR VASARAS BRĪVLAIKU

DV grāmatnīca un „Latvija Amerikā" birojs sestdienās, sākot ar 17. jūliju, S L Ē G T I.

LAIPNI LŪDZAM TAUTIEŠUS DĀVANAS IEGĀDĀTIES PIEKTDIENĀS LĪDZ PLKST. 8 VAKARĀ.

Apgāda Daugavas Vanags vadība

TORONTO ZIŅAS

● Sakarā ar Kānadas gadasvētkiem Ontario provinces gubernātors Makdonalds (Mackdonald) 1. jūlijā (Dominion Day) Ontario valdības ēkā bija rīkojis pieņemšanu. Tur, apm. 250 viesu vidū, redzēja arī latviešu sabiedrības pārstāvjus. Viesus sagaidīja gubernātors ar dzīvesbiedri, kā arī Ontario provinces valdības sekretārs Džons Jaremko (Yaremko) ar dzīvesbiedri, ar katru sasveicinoties. Pēc tam viesi tika aicināti pie atspirdzinājuma galda.

● Pēkšņā nāvē 9. jūlijā miris DV Toronto nodaļas saimes piederīgais 63 g. vecais Jānis Zommers. Viņš kopā ar draugiem, makšķerējot zivis, nokritis no „Crowe" upes dambja atvarā un noslīcis, apm. 25 jūdzes ziemeļos no Bellvilles. Izsauktā policija tumsas un dziļā ūdens dēļ nav spējusi nelaimīgo atrast. Tas palaimējies tikai nākamā rītā ūdenslīdējiem. Z. atrasts turot makšķeres kātu rokā. Sekojošā līķa sekcijā konstatēts, ka nelaiķis piedzīvojis galvas smadzeņu trieku, kas izraisījusi viņa pēkšņo iekrišanu upes dzelmē. Aizgājējs bija dzimis un uzaudzis Bauņu pagastā. Vēlāk dzīvoja Valmierā un strādājis par galdnieku. Otrā pasaules kaŗa laikā iesaistīts armijā un kritis amerikāņu gūstā Italijā, pēc tam nodarbināts pie amerikāņu lidlauka būves Frankfurtē, Rietumvācijā. Jānis Zommers ieceļoja Kanadā 1948. gadā, strādājot līguma gadu pie „Ontario Hydro", vēlāk strādājot namdaŗa darbu. Savā laikā vadīja arī savas konstrukcijas firmas būvdarbus. Nelaiķim piederēja māja Toronto, bet pēdējā laikā viņš bija iegādājies vēl otru īpašumu apm. 30 jūdzes no Peterboro attālajā Marmoras pilsētiņā.

Viņu pēdējā gaitā uz Marmoras kapiem 13. jūlijā izvadīja kanadiešu garīdznieks, piedaloties ap 40 pavadītāju. No Toronto bija ieradusies un no aizgājēja atvadījās DV nodaļas delegācija A. Tiltiņa vadībā. Nelaiķa šķirsts bija klāts ar Latvijas karogu. Viņš atstāj dzīvesbiedri Gladisu, brāli ar svaini Toronto un divas meitas Latvijā.

● Sidrabenes bērnu un jauniešu vasaras nometni atklāja 4. jūlijā ar dievkalpojumu, kuŗu vadīja māc. Ā. Čops. Pēc dievkalpojuma nometnes kalnā draudzes priekšnieks R. Roze teica uzrunu un dziedot Dievs, svētī Latviju uzvilka nometnes karogus. Pašreiz nometnē uzturas 76 bērni. Nometnes atklāšanā piedalījās ap 200 dalībnieku.

● Toronto latviešu mednieku un makšķernieku kluba rīkotās internās ezera foreļu makšķerēšanas sacīkstes 11. jūlijā Simco ezerā, pie „Big Bay Point", pulcināja 16 dalībniekus. Sacīkšu laikā ezerā bija tik lieli viļņi, ka makšķerēšana bija gandrīz neiespējama. Trīs dalībniekiem tomēr palaimējās noķert pa zivij, no kuŗām lielākā izrādījās Edvardam Dzenim (7 mārc. 14 unces), kam sekoja A. Kristapsons un R. Ermansons. Sacīkšu laikā laivā pēkšņā nāvē miris kluba dalībnieks Nikolajs Ģēģeris.

● Māc. Ā. Čops pēdējā gaitā uz Jorkas kapsētas latviešu nodalījumu 10. jūlijā izvadīja 15 gadu veco aizgājēju Ievu Ziediņu. Iepriekšējās dienas vakarā notika aizlūgums Rosar bēru namā. To vadīja māc. Ā. Čops, sēru mūziku spēlējot Editei Timermanei.

● Archibīskaps A. Lūsis kristījis Sandru Lesliju Timmu, Zigurda un Sīves meitiņu.

● Māc. Ā. Čops salaulājis Pēteri Lasmani ar Lorraini Marku Kičenerā, kur dzīvo līgavas vecāki. Pēteris Lasmanis strādā par skolotāju Toronto.

Vispirms ievērojamas . . .

(Pārnesums no 1. lpp.)

skaits arvien vairojas bez īpašas jaunvanadžu kopas. Pēdējā laikā visai sekmīgu ceļu sākusi iet arī DV Toronto nodaļa. Mazliet īpati vienīgi tas, ka atsaucīgas galvenokārt tikai jaunietes, bet mazāk jaunekļi. V. Hazners to visu apsveica un atzina par pareizu rīcību, taču atgādināja jaunvanagu un jaunvanadžu kopu lielo nozīmi tai ziņā, ka šajās vienībās jaunieši varēs darboties un visu apspriest patstāvīgi, kas vairos interesi par organizāciju arī jaunekļos.

Ilgākas debates izraisīja V. Haznera ierosinājums pie visām DV zemju valdēm, domājot par nākotni, radīt īpašu nocionālās darbības fondus. J. Zariņš no Vinipegas apšaubīja šādu fondu nozīmi, bet uzsvēra, ka panākumu gūšanai jāmaina darbības metodes. E. Krūka izteicās, ka Kanadas DV valdei dažādo fondu jau par daudz, kādēļ būtu jācenšas no dažiem „tikt vaļā", ne radīt jaunus. Nenoliedzot rezerves kapitāla vajadzību, viņš arī domāja, ka nauda liekama lietā uzdevumu veikšanai, ne uzkrājama nākotnei, atstājot dažu labu uzdevumu līdzekļu trūkuma dēļ nepaveiktu vai nozīmīgu pasākumu neatbalstītu. Norādījis uz Kanadas DV laikraksta finianciālajām grūtībām, E. Krūka uzsvēra, ka laikrakstam ir visciešākais sakars ar DV ideoloģisko darbu, bet pašreiz Kanadas DV saime viena šo „smago nastu" vairs nevar nest. Ja nu būtu jādibina vēl jauns nacionālais darbības fonds, atliktu vienīgi laikrakstu slēgt, arī tad, ja vadītos no ASV DV naudas uzkrāšanas un nelietošanas centieniem. V. Hazners atzina, ka nevar prasīt, lai Kanadas DV vieni tiktu galā ar laikraksta izdošanas problēmu, tādēļ pārējām zemēm iespēju robežās būtu jānāk palīgā, ieteicot visu zemju nodaļām un apvienībām abonēt visus latviešu laikrakstus, jo, izņemot „Laiku", arī pārējiem lielas financiālas problēmas. Arī E. Peniķis no ASV atzina, ka nevar prasīt no Kanadas, lai tā viena piemaksā pie laikraksta, bet domāja, ka gluži neapmierina laikraksta saturs, jo pilnībā neatspoguļo DV darbu.

R. Šmitmanis no Zviedrijas arī nebija sajūsmināts par naudas uzkrāšanu fondos un vēl jauna radīšanu. Zviedrijas pamazā DV saime nevar uzkrāt līdzekļus fondos, jo tie nepieciešami darbībai. Piemēram, viņš norādīja uz Zviedrijas DV izdoto O. Freivalda grāmatu zviedru valodā par latviešu leģionāru izdošanu, kuŗā ieguldīti lieli līdzekļi; daudzi grāmatas eksemplāri bez maksas izdalīti bibliotēkām, laikrakstiem un citiem, izdoto traģēdijas apgaismošanai, bet „lielie brāļi" gan aizdeva naudu, taču grāmatas izplatīšanā savu zemju bibliotēkās piedalījās maz, izņemot Kanadu. Kaut šīs grāmatas izdošanas parāds vēl nav gluži nolīdzināts, Zviedrijas DV saimei iecerēti jau jauni līdzīgi pasākumi, ne mazāk nozīmīgi. Kā tos īstenot, ja krājama nauda nacionālās darbības fondā nākotnē? O. Ieviņš aicināja aizmirst lokālpatriotismu un palīdzēt Zviedrijas DV saimei arī uzsāktajā cīņā pret tendenciozo zviedru filmu par latviešu leģionāru izdošanu, lai pasaules acīs nomazgātu tiem uztrieptos nomelnojumus, apvainojumus un apmelnojumus. O. Ieviņš arī domāja, ka DV ideoloģiskais darbs pārāk maz pievērsts jaunatnei, lai to ievirzītu mūsu cīņas virzienā, sākot šo sagatavošanu jau skolās, kuŗas beidzot, jaunieši parasti aiziet citā virzienā vai ar laiku pat zūd latviešu sabiedrībai. Par to vairāk nedomājot, nebūs arī DV darba turpinātāju. Arī Rietumvācijas DV valdes priekšsēdis J. Cīrulis izteicās pret fondiem ar lepniem nosaukumiem, jo svarīgākais ir veicamais un paveiktais darbs — ar vai bez speciālu fondu palīdzības, bet ar līdzekļu lietderīgu izmantošanu.

Par fondu un līdzekļu uzkrāšanas nepieciešamību dedzīgi iestājās ASV DV valdes priekšsēdis J. Utināns, cita vidū uzsveŗot: „Ja nebūtu šādu speciālu fondu, nebūtu 4 DV izdoto dziesmu krājumu, kuŗi prasījuši tikai izdevumus, jo ienākumi izmaksāti autoru honorāros; nebūtu arī balvu un citu iecеŗu īstenošanas iespēju ASV DV dienās 1972.. gadā, kuŗas rīko, neprasot no citiem nekā." Šis paskaidrojums mudināja archibīskapu A. Lūsi pieskarties DV darba galvenajām prioritātēm. Atzīstot izdoto dziesmu krājumu lielo nozīmi un vajadzību, A. Lūsis domāja, ka DV veiktajam aprūpes darbam esot nediskutējamam, organizācijas galvenā prioritāte tomēr nav dziesmu krājumu sagāde (pret ko vēlēk ar dedzīgu runu vērsās M. Valtere-Einberga no ASV), bet gan cīņa par Latvijas brīvības atgūšanu. V. Hazners aizrādīja uz DV pamatprincipu darīt visu to, ko nedara citi, bet arī citi runātāji, atzīstot dziesmu krājumu vajadzību, izteicās, ka par tiem vairāk pienākums būtu rūpēties dažādajiem Kultūras fondiem. J. Cīrulis atzina, ka ir labi darīt to, ko citi nedara, bet vai brīvās pasaules latviešu jumta organizācija beidzot reiz nevarētu visu organizāciju veicamo darbu koordinēt un uzdevumus sadalīt, lai novērstu parallēlismu, kas tikai prasa liekus līdzekļu izdevumus un darbinieku pārslogojumu? Archibīskaps A. Lūsis jautāja: „Ko darīsim, ja mums nāktos izšķirties — aizstāvēt latviešu kaŗavīru godu vai izdot dziesmu krājumus? Te ir tā prioritāte, par kuŗu jāizšķiras!" Viņš arī norādīja, ka cīņa par Latvijas brīvību ar katru dienu kļūst grūtāka, un tādēļ tieši šī cīņa ar gara ieročiem ir vislielākā prioritāte. Austrālijas DV valdes priekšsēdis V. Rolavs uzsvēra, ja organizācijas galvenais uzdevums ir cīņa par brīvības atgūšanu latviešu tautai, tad jādara vēl daudz vairāk nekā līdz šim. Nepieciešama īstena un cieša sadarbība ar citām latviešu (ar tām darbu koordinējot) un cittautiešu organizācijām. Līdzekļi nav uzkrājami, bet izlietojami nepieciešamajai darbībai un uzdevumu veikšanai. Debašu nobeigumā R. Šmitmanis aicināja apzināties, ka nav ASV, Kanadas, Zviedrijas, Austrālijas vai kādas citas zemes Daugavas Vanagi, bet tikai viena vienīga darbā saliedēta DV organizācija.

Par spīti it daudzajiem iebildumiem debatēs pret dažiem ierosinājumiem, sanāksmes dalībnieki sēdes nobeigumā pieņēma šādus četrus ieteikumus iesniegšanai DV centrālās valdes sēdei: 1) Visās zemēs, kur darbojas DV organizācija, jāsāk veidot jaunvanagu kopas. 2) Visās DV darbības zemēs dibināmi nacionālās darbības fondi līdzekļu uzkrāšanai nākotnei. 3) Pie DV centrālās valdes radāma apgāda nozare. 4) Visās DV darbības zemēs visām nodaļām un apvienībām jāabonē visi pieci latviešu laikraksti.

Vtr.

Kanaku vakara nobeigumā: „Uz r edzēšanos nākošajās Globālajās di enās!" No kreisās: komponists Imants Sakss un Kanaku vakara programmas pieteicējs Edgars Ābele ar savu 5 gadi veco dēlu (vidū), kas savas pirmās „ugunskristības" uz skatuves grīdas lielā skatītāju pulkā priekšā izturēja spīdoši. Foto: J. Liģers

Neparasta uzbāzība

PAD. SAVIENĪBAS VARAS REPREZENTANTI MĒĢINA IEJAUKTIES KANADAS IEKŠĒJĀ DZĪVĒ

Padomju savienības sūtnis Kanadā Boriss Mirošņičenko, ģenerālkosula V. Koreva un krievu paviljona ģenerālkomisāra A. Ignatjeva pavadībā, 28. jūnija pusdienas laikā, dažas stundas pirms Pad. savienības paviljona oficiālās atklāšanas, ieradās „Cilvēks un viņa pasaule" izstādes Montreālā Etniskās mozaikas paviljonā. Ar šo neparasto vizīti Pad. savienība 24 stundu laikā bija radījusi divus diplomātiskus starpgadījumus, kas uzskatāmi par mērķtiecīgu iejaukšanos Kanadas iekšējā dzīvē un tādējādi vērsti pret pašreizējo Kanadas valsts iekārtu.

Pirmajā starpgadījumā Pad. savienības paviljona vadība pārmeta Montrealas pilsētai sadarbības trūkumu paviljona iekārtošanai. Pilsēta itin nemaz neesot rūpējusies par strādnieku sagādi nepieciešamo darbu paveikšanai, lai paviljona atklāšana varētu notikt paredzētajā laikā.

Otru starpgadījumu radīja pats sūtnis Mirošņičenko, pēc Etniskās mozaikas paviljona inspekcijas dodamies tieši pie paviljona vadītājas Margaretas Dvorskijas, lai protestētu pret to, ka paviljonā iekārtoti Ukrainas, Armēnijas, Latvijas, Lietuvas Igaunijas, Polijas un Slovakijas stendi, kuros redzami šo zemju neatkarības laika nacionālie karogi un valstu ģerboņi. Padomju sūtnis pieprasīja tūlītēju karogu un ģerboņu novākšanu, nacionālo himnu dziedāšanas aizliegumu. Gadījumā, ja tas netiktu darīts, viņš draudēja tālāk ar griešanos pie Kanadas valdības. Savu neparasto rīcību Pad. savienības sūtnis motivēja ar aizrādījumu, ka „tikai mūsu (padomju) nacionālie karogi" esot pielaižami izstādē kā īstie eksponāti un ka tikai Pad. savienības sagādāti materiāli spējot pareizi apgaismot „padomju republiku tautu dzīvi"!

Savu panākt Mirošņičenko tomēr neizdevās. Šķiet, ka sūtniecības vadība bija rēķinājusies satikt vēlīgu Kanadas valsts ierēdni. Pēdējā vietā sūtnim iznāca konfrontācija ar paviljona vadītāju M. Dvorskiju, kas ir Kanadā dzimusi slovakiete, aktīvi darbojas slovaku organizācijās, labi pārzin Pad. savienības apspiesto tautu likteni un stāvokli, ir pazīstama Montrealas sabiedrībā un nebaidās pat no tik lieliem komūnistu dižvīriem, kas bija ieradušies pie viņas vizītē kā protestētāji. Uz sūtņa nepamatotajiem pārmetumiem viņas atbilde bija lietišķa un droša: „Kanada ir brīva zeme. Šī ir internacionāla izstāde velīta kultūrai, ne politikai. Mūsu paviljonos rāda dažādo Kanadā dzīvojošo tautību folkloru un kultūru." Sūtnis ar šo atbildi tomēr vēl nav bijis mierā. Mainīdams pieeju, viņš piedāvājis paviljonam padomju versijas eksponātus, kā karogus, skaņu plates, filmas un citu komūnistu propagandas materiālus. Visus tos M. Dvorskija noraidījusi kā neizmantojamus.

Kad vizīte beigusies, M. Dvorskija tūlīt sazinājusies ar J. A. Teljē (Tellier), kas kārto dažādo paviljonu sakarnieka pienākumus. Teljē viņai tūdaļ aizrādījis, ka padomju sūtniecības iejaukšanās ir nelikumīga un ka nav ne mazākā pamata jautājumā uztraukties. Tomēr lieta ar to vēl nav izbeigta.

Formālu protestu pret šāda veida Pad. savienības sūtniecības izdarību sagatavoja Kanadas pavalstniecības federācija un nosūtīja to Kanadas ārlietu ministram M. Šarpam. Kanadas ukraiņu komiteja tūlīt sasauca savu sēdi Vinipegā, lai sagatavotu un iesniegtu savu formālo protestu ārlietu ministrijai. Montrealas latviešu biedrības priekšnieks G. Sukse pa tālruni informēja par notikumiem LNAK valdes priekšsēdi T. Kronbergu.

Sūtņa Mirošņičenko iejaukšanās Kanadas iekšējā dzīvē nebūs nejaušība. Šobrīd pagrūti uzzīlēt visus tās galvenos iemeslus. Nav šaubu tomēr par vienu, proti, ka mūsu aktīva darbošanās ir sabiedriskajā, ir politiskajā laukā ir ļoti nepatīkama Pad. savienības varasvīriem. Notikumi pēdējās dienās Montreālā liecina, ka katra mūsu darbošanās, liela vai maza, ir nozīmīga.

Ja par Aizvesto pieminu un ar to saistīto demonstrāciju pie Pad. savienības sūtniecības Montrealas dienas laikraksti sniedza tikai pavisam trūcīgas ziņas, šeit minētie notikumi izpelnījušies plašas slejas un par tiem kārtējās ziņās ziņojuši arī televīzijas raidītāji. Raidījumu aizmugures fonā gadījies būt tieši latviešu novietnei ar ģerboni vidū.

Kanadas dienā, 1. jūlijā, kad dažādo tautību dejas grupas sniedza savu gadskārtējo priekšnesumu ciklu izstādē, pēcpusdienas atklāšanas runā J. A. Teljē īpaši izcēla Etniskās mozaikas paviljonu un mudināja izstādes apmeklētājus tajā iegriezties. To tik uzvērti līdz šim nebija darījis neviens no izstādes galvenajiem administratoriem.

Š.

Jauniešu iesvētē Otavas latviešu ev. lut. draudzē ar draudzes mācītāju E. Langi. No kreisās: Klāvs Edmars Sipoliņš, Viktorija Inese Jēkabsona, Anita Lilija Jēkabsona un Ruta Alberta.

Foto: Rasma Bērziņa

Kanadas ziņas

EDMONTONA

● Edmontonas latviešu biedrība „Imanta" Jāņu vakaru rīkoja Rudovicu saimniecībā, 60 jūdzes no Edmontonas, pie Salu ezera. Šī vasara Albertā ir lietaina. Varēja domāt, ka arī Jāņi aizlīs, bet tas nenotika. Programmu šim vakaram Dr. K. Lesiņa vadībā iesāka gatavot pēc B. Senkēvičas meta „Jāņu vakars Mežciemā", bet kad no Edmontonas aizbrauca iecerētā soliste E. Beitāne, uzvedums bija jāatliek. Arī bez tā bija labi sanākt kopā un palīgot. Jaunatnes kopa Daina nodejoja vairākas dejas, divas no tām ar dziesmu pavadījum: „Pērkonītis dūcināja" un „Ai, kājiņas, ai, kājiņas". Apdziedāšanās turpinājās pie ugunskura. Siera rituli izlozē laimēja E. Strauta. Līgošanā piedalījās ap 150 jāņabērnu.

DV nodaļas Jāņu vakars notika 26. jūnijā Brūžu vasarnīcā, Salu ezera dienvidpusē. Par bagātu Jāņu galdu bija rūpējusies mājasmāte. Ap ugunskuru ezermalā bija sapulcējušies ap 50 jāņabērnu, kas vecā strēlnieka Arvīda Dzidruma vadībā dziedāja līgodziesmas.

A. Št.

HAMILTONA

18. jūlijā, plkst. 11 no rīta dievkalpojums Kristus draudzē.

MĒS PRASĀM...

(Pārnesums no 1. lpp.)

arī tas varētu būt liels atbalsts mūsu skolu darba sekmēšanai. Skolu fonda noteikumi vēlreiz tiks ievietoti LNAK apkārtrakstā visām organizācijām ar lūgumu tos ievērot. Saulaines bērnu nometnes atbalstam piešķīra simt dolaru.

Pēc Rīgas paviljona „Karavanes 71" ietvaros, kuru šogad iekārtoja un vadīja latviešu jaunatne, dzirdētas ļoti labas atsauksmes. Cittautieši ievērojuši un bijuši iepriecināti par mūsu jaunatni. Valde izteica vēlēšanos saņemt no LNJAK priekšsēža J. Zīvtiņa plašāku ziņojumu par šo sarīkojumu.

Valdes priekšsēdis ziņoja, ka saņēmis jau 44 LNAK mūža dalībnieku iemaksas ($100). Cerams, ka drīzumā būs iespējams publicēt šo pirmo piecdesmit vārdus. Tiek izstrādāti šī īpašā fonda noteikumi, kā arī maksu vākšanas plāns. Priekšsēdis domā, ka līdz nākamai LNAK padomes sesijai būs vismaz 150 mūža dalībnieku.

Sēdē līdz ar priekšsēdi T. Kronbergu piedalījās valdes locekļi K. Tannis, E. Upenieks, K. Znotiņš, V. Liepiņš un J. Mežaks, padomes priekšsēdis V. Upeslācis, archibīskaps A. Lūsis, palīdzības nozares vadītājs K. Priedītis, audzināšanas padomes priekšsēde A. Martinsone un biroja vadītājs J. Rolavs.

Pēc sēdes tās dalībnieki un viesi vēl pakavējās pārrunās archibīskapa A. Lūša vasarnīcā un pēc tam devās kopīgās vakariņās uz Saulaines nometni. Siltā atmiņā palika visu ciema māju viesmīlība. Vakarā valdes priekšsēdis T. Kronbergs iededzināja un atklāja pirmo šāsvasaras Saulaines nometnes ugunskuru.

J. M.

Sistēmatizējama DV dzīves un darba chronika

DAUGAVAS VANAGU IEKŠĒJĀS INFORMĀCIJAS NOZARES DARBINIEKU SANĀKSME TORONTO

Daugavas Vanagu 2. globālo dienu darba nedēļā 1. jūlija pēcpusdienā īpašā sanāksmē pulcējās arī organizāciju informācijas darbinieki, gan ārējās, gan iekšējās informācijas laukā. Ar to sanāksme praktiski bija iedalīta divās daļās, katru vadot DV centrālās valdes attiecīgās nozares vadītājam. N. Bisenieks (Anglija) vadīja ārējās informācijas nozares darbinieku sēdi ar 2 referātiem, daudz vadlīniju pieņemšanu un pailgām debatēm (skat. atreferējumu mūsu laikraksta 14. jūnija numurā) ieilgstot vairāk nekā paredzēts, iekšējās informācijas darbinieku turpmāko uzdevumu pārrunāšanai atlika pavisam maz laika, tādēļ arī debašu bija samērā maz, apmierinoties galvenokārt ar vadlīniju pieņemšanu turpmākajam darbam. Tā kā vakarā bija paredzēts redaktora mag. iur. V. Skultāna referāts par jaunākajiem atklājumiem par Latvijas neatkarības bojā eju 1939./40. gadā, tad arī sanāksmes tiešo dalībnieku un interesentu skaits bija sarucis uz nepilniem 40. Jānožēlo, ka arī sanāksme nonāca laika trūkumā, jo arī DV organizācijas iekšējam informācijas darbam piekrīt liela nozīme, un šī bija reta izdevība pārrunāt un izdebatēt dažādus šķiģas problēmas, kopā esot 3 kontinentu un 6 DV darbības zemju iekšējās informācijas lauka darbiniekiem.

Laika taupīšanai DV centrālās valdes iekšējās informācijas nozares vadītājs J. Cīrulis no Vācijas, vadītājs J. Cīrulis no Vācijas, īsiem vārdiem atklāja sēdi un tūlīt stājās pie iepazīstināšanas ar turpmākā darba vadlīniju projektu, kuru sanāksmes dalībnieki pieņēma pēc īsām debatēm un dažiem papildinājumiem, lai tās nodotu centrālās valdes akceptam un apstiprināšanai DV centrālās valdes sēdē.

Valdinījas paredz DV centrālās valdes iekšējās informācijas nozares vadītājam šādus uzdevumus: 1) Vākt un kopot ziņas, pārskatus, apkārtrakstus un citus materiālus par organizāciju dzīvi un darbu visās zemēs, kā arī rūpēties par to izmantošanu biedru un pārējās latviešu sabiedrības informēšanai visas organizācijas apjomā. 2) Vākt ziņas par grāmatām, brošūrām, periodiskiem izdevumiem un filmām, kam izmantojamas informācijas darbā. Šīs ziņas kopā ar paskaidrojumiem, kur un kā minētie materiāli iegūstami vai saņemami izmantošanai, publicējamas DV centrālās valdes apkārtrakstā. 3) Sadarboties ar centrālās valdes prezidiju, ģenerālsekretāru un nepieciešamības gadījumā ar ikvienu centrālās valdes locekli, sniedzot un saņemot informāciju par dažādiem svarīgiem notikumiem vai preses rakstiem, kas atiecas uz organizāciju un prasa vienas vai otras puses rīcību. 4) Iekšējās informācijas jautājumos sadarboties ar attiecīgo zemju informācijas nozaru (daļu) vadītājiem un darbiniekiem. 5) Pašā ierosmē vai ar centrālās valdes prezidija piekrišanu vai arī centrālās valdes prezidija uzdevumā plānot un saskaņot atsevišķus pasākumus visas organizācijas apjomā attiecībā uz iekšējās informācijas darbu. 6) Atbalstīt ģenerālsekretāru centrālās valdes apkārtraksta veidošanā, kā arī sekot, lai katrā darbības zemē — nodaļās un apvienībās — iznāktu savi apkārtraksti vai biļeteni. 7) Sadarboties ar DV mēnešraksta „Latvija Amerikā" un citu periodisko izdevumu redakcijām, sniedzot atbalstu ziņu un materiālu sagādē, kā arī speciālos gadījumos arī rakstu un korespondentu sarunāšanā. 8) Sagatavot un iesniegt akceptam nepieciešamos labojumus vai papildinājumus noteikumiem par DV informācijas darbu, kā arī ieteikumus (vadlīnijas) atsevišķo zemju informācijas darbam. 9) Pēc vajadzības un ar vai pieprasījumu sniegt prezidijam ziņas vai pārskatus par savas nozares darbu, bet reizi gadā — centrālās valdes sēdē — sniegt izsmeļošu rakstveida ziņojumu par savu darbu. 10) Nozares vadītājs ir atbildīgs par iekšējās informācijas darba veikšanai gadam budžetā paredzēto līdzekļu lietišķu izmantošanu.

Vadlīnijās iekšējās informācijas darbam atsevišķajās zemēs ir šādi norādījumi un uzdevumi: 1) DV organizācijā pie katras zemes valdes pastāv iekšējās informācijas nozare vai daļa, kuras uzdevums ir sniegt nepieciešamo informāciju saskaņā ar zemes valdes norādījumiem vai savu ierosmi par organizācijas dzīvi un darbu savā zemē, pamatojoties uz DV centrālās valdes noteikumiem informācijas darbam, kuri pieņemti DV centrālās valdes sēdē 1957. gada 25. maijā Kopenhāgenā un izsludināti DV mēnešraksta tā paša gada 4. numurā. 2) Iekšējās informācijas darba organizēšanai, vadībai un veikšanai zemju valdes izrauga savu iekšējās informācijas nozares vai daļas vadītāju. Vēlams, lai tas būtu zemes valdes loceklis, kas tomēr nav uzskatāms par priekšnoteikumu. Vienīgais izšķirošs faktors ir kandidāta piemērotība darbam — spējas, intereses par šo darbu, kā arī griba un iespējas to veikt. Šai darbā nebūtu aicināmi cilvēki, kas tam, varbūt, pat ideāli piemēroti, bet kuru darba vai dzīves apstākļi nedod iespēju pienācīgi šos pienākumus paveikt. Tāpat nevajadzētu šos pienākumus uzlikt cilvēkam, kam darba veikšanas iespējas gan ir, bet kam par šo darbu nav nekādas intereses. Ieteicams iekšējās informācijas nozares vadītājus bez nopietnas vajadzības nemainīt, jo iespējams šis darbs prasa iestrādāšanos un iedziļināšanos, kā arī personīgus kontaktus un sastrādāšanos ar daudziem citiem darba veicējiem. 3) Zemes valdes iekšējās informācijas nozares vai daļas vadītāja pienākumi ir: a) sadarboties ar centrālās valdes iekšējās informācijas nozares vadītāju, informējot to laikus par sava darba plāniem, kā arī svarīgiem notikumiem un vērojumiem savas zemes saimes dzīvē un darbā; piesūtot tam savas zemes delegātu sapulču un valdes sēžu protokolus, kā arī apkārtrakstus un iespēju robežās arī citus svarīgus informācijas materiālus; līdz katra gada 1. martam sniegt pārskatu par savas nozares darbu iepriekšējā kalendāra gadā, kā arī uzsāktajā darba gadā plānoto; b) sadarboties ar citu zemju (vismaz apkārtējo) iekšējās informācijas nozaru vai daļu vadītājiem, savstarpēji apmainoties ar iespējamo informāciju; c) par savu darbu zemes iekšējās informācijas nozares vai daļas vadītājs atbildīgs vienīgi zemes valdei un delegātu sapulcei. d) saziņā ar zemes valdi resp. delegātu sapulci, viņš var izdot noteikumus nodaļām iekšējās informācijas darba veikšanai; e) ar zemes valdes piekrišanu iekšējās informācijas nozares vai daļas vadītājs sekmīgākai darba veikšanai var pieaicināt referentus vai līdzstrādniekus, kuriem dodami ierobežoti, bet noteikti uzdevumi, piemēram, informācijas sniegšana DV mēnešrakstam „Latvijai Amerikā" vai arī kādam citam preses izdevumam par savas zemes valdes sēdēm, dažādām sanāksmēm vai sarīkojumiem, veicināt nodaļu apkārtrakstu izdošanu, vākt un sitāmatizēt DV chronikas materiālus u.t.t. (Referentu un līdzstrādnieku piln-

(Beigas 8. lpp.)

Informācijas centra darbinieces DV 2. globālajā dienā Royal York viesnīcā, no labās: A. Benķīte, A. Briede, B. Šmita-Kalēja un M. Zālamane.

Foto: J. Liģers

SAVIENOTAJĀS VALSTIS

GAREZERS

Garezerā 3. jūlija vakarā ar jaunu programmu uzstājās Čikagas Piecīši, piedaloties J. Ankipānei, U. Ievānam, A. Legzdiņam, U. Streipam un I. Dzenim. To noklausījās tuvu pie 400 apmeklētāju, kuru vidū bija liels skaits jauniešu, kopīgi nodziedot pēdējo dziesmu „šrum-šrum."

GRAND HEVENA

● Skrundas skautu vienības pr-ks, vad. Alberts Rieksts uzaicināts piedalīties ASV augstāko skautu vadītāju kursos „Meža zīmes", kas notiks Ziemeļmičigenā no 31. jūlija līdz 8. augustam. Šos kursus vada Ādolfs Artmanis.

V. M.

KLĪVLENDA

● Latviešu baptistu draudze atskatījās uz 20 pastāvēšanas gadiem. Atceres dievkalpojumu vadīja māc. A. Meija, bet svētku sprediķi teica māc. Landmanis no Čikagas. Dievkalpojumu kuplināja solo, dueti un koŗa dziesmas diriģ. Z. Vīķes vadībā. Pie pusdienas galda draudze saņēma daudz sveicienu, cildinājumu un sirsnīgu kristīgu novēlējumu. Sakarā ar draudzes mācītāja A. Meijas aiziešanu pensijā, draudze izraudzījusi jaunu ganu — māc. Uldi Ukstiņu, kuŗu ievedīs amatā 25. jūlijā.

● Laimonis Laimiņš „Case Western Reserve" universitātē ar uzslavu ieguvis B.S. gradu fizikā un saistījies darbā par asistentu universitātes laboratorijā, lai turpinātu izglītību. Laimonis ir nelaiķa inženieŗa Antona Laimiņa dēls.

● Divi Klīvlendas tautieši, 27 g. vecais Uldis Krūze un viņa 26. g. vecā dzīvesbiedre Anna devušies līdzi amerikāņu studentu grupai uz sarkano Ķīnu, kur uzturēsies vienu mēnesi.

● Apvienotās draudzes vēlēšanu komisija uzsākusi priekšdarbus vienas trešdaļas padomes locekļu pārvēlēšanai, kuŗiem izbeidzas pilnvaras. Pārvēlami 10 padomes locekļi.

KALAMAZŪ

● Kalamazū latv. ev.-lut. draudze Garezera vidusskolas apmeklēšanai piešķīrusi stipendijas Aelitai Ozoliņai un Andai Lejiņai, katrai 50 dol. Atim Lizenbergam Rietummičigenas universitātes latviešu valodas kursu apmeklēšanai — 50 dol; Agris Krautmanis universitātes kursu apmeklēšanai saņēmis stipendiju no Fr. Rusticana saimes.

● Gleznotājs V. Aistars kopīgi ar dzīvesbiedri Veltu 26. jūnijā izlidoja uz Eiropu, apmeklējot Zviedriju, Norvēģiju, Dāniju un beidzot Angliju. No 8. jūlija līdz 30. jūlijam Eiropas apmeklējumā atrodas ALAs kultūras biroja tēlotājas mākslas sekcijas vadītājs, gleznotājs Arnolds Sildegs ar dzīvesbiedri Helēnu. Viņi iepazīsies ar Francijas, Italijas, Šveices un Austrijas mākslas krātuvēm. Septembrī uz Eiropu dosies vēl trešais Kalamazū gleznotājs Nikolajs Riške ar dzīvesbiedri.

● Aiju Māru Ķeņģi ar Jāni Kukaini 26. jūnijā Kalamazū latviešu draudzes baznīcā salaulāja māc. A. Piebalgs. Kāzu viesības notika „Hackett" vidusskolas telpās, piedaloties ap 200 viesiem. Līgava ir „Warren" kolledžas pārvaldes darbiniece (counselor), bet līgavainis projektu inženieris Tennesijā.

Nepaliksim pēdējā . . .

(Pārnesums no 4. lpp.)

apstākļu dēļ nedrīkstētu palikt bez latviskās izglītības, tāpat nevienu jaunieti, kas vēlētos iesaistīties koklētāju vai dejotāju ansambļos, nedrīkstētu kavēt līdzekļu trūkums kokles vai tautas tērpa iegādei!" uzsvēra T. Krūka, taču aizrādot, ka, stipendiju piešķirot, būtu arī jāraugās, lai naudu patiešām izlietotu paredzētajam nolūkam, čeku nosūtot, piemēram, kursu vai nometņu vadībai, instrumentu vai tērpu gatavotājiem.

Referente izcēla nepieciešamību organizēt īpašus sarīkojumus jaunatnes darbības atbalstam, it sevišķi DV nodaļās un apvienībās, pie kuŗām pastāv jauniešu tautas deju kopas, koklētāju ansambļi, koŗi un teātŗa grupas. Tāpat nepieciešams organizēt DV jauniešu salidojumus, nešķirojot organizācijas biedru bērnus no citiem, šajos salidojumos bez jauniešiem interesantām un pievilcīgām nodarbībām brīvās pārrunās paužot un debatējot par DV organizācijas neatliekamo uzdevumu — gādāt jauno maiņu. Jauniešiem, kas, pašu intereses vadīti, iestājušies organizācijā, jāuztic lielāki uzdevumi un pienākumi, tāpat stipendiju piešķiršanā tiem dodama priekšroka. Gados jaunajiem vanagiem un vanadzēm dodama iespēja patstāvīgi organizēt sarīkojumus, izlietojot jaunvanagu un jaunvanadžu pasākumiem paredzētos līdzekļus. DV organizācijas vārda popularizēšanai jauniešiem Ziemsvētku un iesvētīšanas dāvanām būtu ieteicams piesūtīt latviešu laikrakstu, jaunatnes žurnāla vai DV mēnešraksta gada abonementus.

„Norādīsim jaunatnei, ka tā gluži nav, ka DV organizācijas biedri soļo tikai pa to ceļu, kas ved uz veco relikviju kambaŗiem. Tā nav, ka mēs ar 50 vai 60 gadu nastu mugurā vēl domājam esam spējīgi atkarot Latvijai brīvību. DV organizācija ļoti labi apzinās, ka tai jāgādā, lai tā neklūtu par pēdējo latviešu paaudzi še trimdā, tādēļ tā sauc un aicina savās rindās un atbalsta latvisko jaunatni — pašreizējo Daugavas vanagu un vanadžu darba turpinātājus," referātu ar ieteikumiem jaunatnes ieinteresēšanai pabeidza Tonija Krūka.

Zg.

ŠIS UN TAS AUSTRĀLIJĀ

ORGANIZĀCIJU PĀRSTĀVJU SANĀKSME SIDNEJĀ

Uldi Gravu gaidot. — Sakarā ar S. Beketa lugas Godo gaidot izrādēm, varētu pat teikt — kontroversālām izrādēm Sidnejā un Melburnā, mēs Austrālijā tagad dzīvojam gaidīšanas zīmē — arvien kaut ko, vai uz kaut ko gaidām. Tuvākais, ko pašlaik gaidām, ir BPLA un ALAs priekšsēdis Uldis Grava, kas apsolījis ierasties Austrālijā sakarā ar Latviešu apv. Austrālijā 10 gadu jubilejas kongresu Melburnā.

Šajā sakarā arī Sidnejā LAA vicepriekšsēdis G. Bračs 23. jūnija vakarā Latviešu namā bija saaicinājis Sidnejas latviešu organizāciju pārstāvjus, pavisam 30 personas, lai tos informētu par LAA prezidija darbu un Sidnejas latv. speciālo komiteju veikumiem, kā arī, lai pārrunātu un lemtu par Sidnejas latviešu aktīvitātēm sakarā ar U. Gravas viesošanos Sidnejā. G. Bračs ziņoja, ka BPLA priekšsēdis U. Grava ieradīsies Sidnejā 21. jūlijā un vakarā, pirms filmas Latvijas 50 gadi izrādes, teiks uzrunu tautiešiem. Filmu izrādīs Latviešu namā, jo technisku iemeslu dēļ to nav iespējams izrādīt kādās kino teātŗa telpās. Otrreiz U. Grava būs Sidnejā 31. jūlijā, kad sidnejiešiem paredzama tikšanās ar viņu Saules namā.

Aptaujā noskaidrojās, ka LAA 20 gadu jubilejas kongresā Melburnā kā delegāti no Sidnejas piedalīsies G. Bračs, M. Siliņš, L. Bērziņa, J. Masulāns un G. Bogdanovičs. Iespējami arī vēl citi delegāti, jo sanāksmē nebija pārstāvētas visas Sidnejas latviešu organizācijas.

Jāni Andrupu gaidot. G. Bračs ziņoja, ka J. Andrupa (no Anglijas) viesošanās Sidnejā izkārtota tā, ka notiks 3 lielāki sarīkojumi: politiskais seminārs, literārais vakars un patriotiski reliģisks koncerts latviešu ev. - lut. baznīcā Hombušā. J. Andrupa viesošanās Austrālijā paredzēta augusta beigās un septembrī.

Dziesmu svētku 100 gadi. — Sanāksmē Sidnejas latv. organizāciju pārstāvji arī pārrunāja jautājumu par latviešu dziesmu svētku 100 gadu jubilejas atzīmēšanu 1973. gadā. Šī atzīmēšana notiks Austrālijas latv. Kultūras dienu ietvaros. Tā kā Kultūras dienas šogad notiek Melburnā un 1972. gadā notiks Adelaidē, tad būtu jāgādā par to, lai to rīkošanu 1973. gadā uzticētu Sidnejas latviešiem. jo Sidnejā Kultūras dienām ir kārts šūpulis. Šajā sakarā kultūras dienu kopkoŗu koncertam jābūt tādam, lai tas varētu notikt Sidnejas jaunajā operas namā, kuŗš, kā paredzēts, līdz tam laikam (Cerams! Ed. Š.) jau būs nodots publikas lietošanai.

Veco ļaužu mītnes komitejas darbs stipri pavirzījies uz priekšu. Mazu aizķeršanos radījuši daži sīkumi DV angļu valodas statūtos kas būtu jāgroza, bet to varēs izdarīt tikai DV salidojumā. Pašreizējā situācija tāda, ka val-

(Beigas 8. lpp.)

TOWN & COUNTRY
REAL ESTATE LTD.
V. PALMA PĀRSTĀVIS
TORONTO 12., tel. 783-7346 377 GLENGARRY AVE.

NEMAKSĀJIET VELTI ĪRI. IZMANTOJIET MŪSU IZDEVĪGO KREDITĒŠANOS UN MAZĀS IEMAKSAS. IEPĒRCIET PAŠI SAVUS ĪPAŠUMUS!

Yonge — Lawrence: 6 istabu dubultķieģeļu māja, garāža. Cena $27.900, iemaksa $3.500.

Eglinton — Mount Pleasant: atsevišķs 5 istabu dubultķieģeļu bungalovs. Garāža. Cena $25.900.

Keele — Wilson: Atsevišķs 6 istabu dubultķieģeļu bungalovs. Privāts iebraucamais ceļš un garāža. Cena $31.900. iemaksa $5.000.

UZTICAMIEM MĀJU PIRCĒJIEM PALĪDZAM BEZ GALVINIEKIEM UZ NAUDU IEMAKSAI SAGĀDĀT 6 GADIEM.
UZ VISIZDEVĪGĀKIEM NOTEIKUMIEM. IZTRŪKSTOŠO VAI VISU NESAISTOŠAI INFORMĀCIJAI. MĀJAS LIELĀ IZVĒLĒ VISĀ PILSĒTĀ.

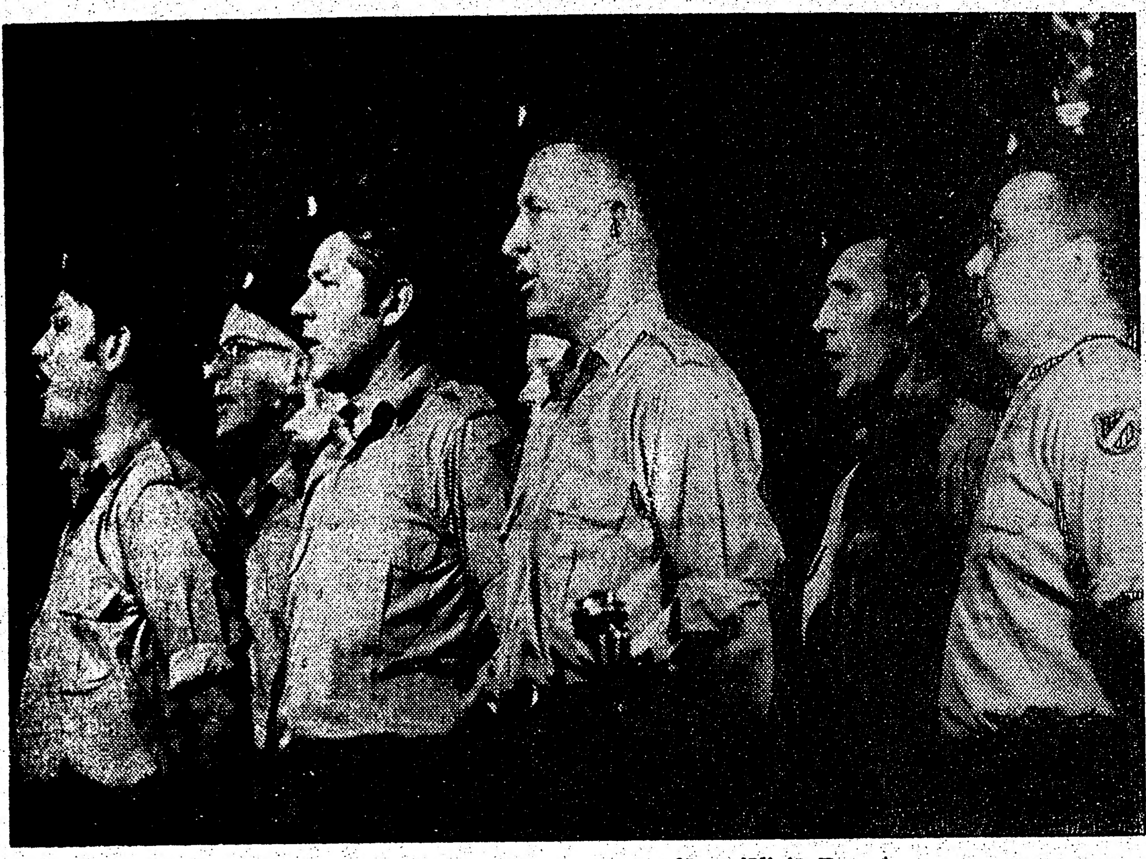

Kanaki dzied savā vakarā Royal York viesnīcas Koncertzālē, 3. jūlijā Toronto.

Foto: J. Ligers

Iznākusi A. Plampes
Dziesmu kamoliņa I daļa
145 vairākbalsu meldijas un teksti. Kabatas formāts.
Cena $3.00
Grāmatnīcām atlaide.
494 Sammon Ave.,
Toronto 359, Ont., Canada.

SARĪKOJUMU KALENDĀRS

TORONTO

24. jūlijā, pl. 10.00 rītā Bērzainē — DV Toronto nod. šaušanas sacensības. Pl. 6.00 vak. saviesīgs vakars, pied. Edijs un Fredijs.

31. jūlijā — plkst. 7.30 vak. Rudzpuķu balle Mežciemā.

1. augustā — plkst. 11 dievkalpojums, plkst. 2 referāti un diskusijas Mežciemā.

7. augustā — pl. 2 p.p. zaļumballe Latviešu pagastā — A. Kalniņa saimniecībā. Rīko DV Druvas nodaļa.

26. septembrī — plkst. 7 vakarā Bickford Park vidusskolas zālē Amerikas latv. teātŗa Vašingtonas ansambļa viesizrādes, Anšlava Eglīša „Bezkaunīgie veči" atkārtojums.

NIAGARA

24./25. jūlijā — **Jaunatnes un draudzības dienas Niagarā.**

Jānis Zommers

dzimis 1908. gadā 10. martā,

miris 1971. gadā 9. jūlijā Marmorā.

Mīļā piemiņā paturēs

meitas un māsa Latvijā, brālis ar ģimeni Kanadā

Mūsu nodaļas biedrs

Jānis Zommers

dzimis 1908. gadā 10. martā,

miris 1971. gadā 9. jūlijā.

Sērās

DV Toronto saime

JAUNATNES UN DRAUDZĪBAS DIENAS NIAGARĀ

š. g. 24. un 25. jūlijā

SESTDIEN, 24. JŪLIJĀ,

Sheraton Brock viesnīcā

plkst. 3.00 American Room
1972. g. Pasaules latviešu jaunatnes kongresa priekšdarbi. Ziņojumi, pārrunas, ierosinājumi ĻNJAK un ALJAs vadībā;

plkst. 6.00 Grand Ball Room
svētbrīdis — māc. J. Prauliņš. Svētku uzruna — Dr. P. Vasariņš. Priekšnesumi: St. Catharines vanadžu ansamblis „Senatne", dir. V. Rundāna vadībā; Mēs no Toronto; Dainuvīte; Valda Avika u. c.;

plkst. 8.00 VASARAS NAKTS
DRAUDZĪBAS BALLE
Dejas spēlēs V. Ciemīša orķestris

SVĒTDIEN, 25. JŪLIJĀ,

Garden City Beach, Arthur Str.

Port Weller, Ontario ezera krastā

plkst. 10.00
Niagaras kausu izcīņa volejbolā vīriešu un sieviešu komandām LSAK vadībā

plkst. 3.00 TAUTAS SVĒTKI
ūdenspolo demonstrējums, jaukas sacensības, volejbola finālspēles, kino dārza zālē, atpūta pludmalē un beigās

ATVADU BALLE

pie jaunatnes iecienītā V. Ciemīša orķestra mūzikas skaņām.

Visus laipni ielūdz

SVĒTKU RĪCĪBAS KOMITEJA

Vai esat nokārtojuši abonementu?

Helsinku sarunas

Helsinkos, Somijā, ASV un Pad. savienība 8. jūlijā atsāka stratēģisko ieroču ierobežošanas (SALT) sarunas, lai sasniegtu vienošanos par antiballistisko ieroču un ofensīvo raķešu sistēmām. ASV stratēģisko gaisa spēku vadība brīdināja, ka Pad. savienība ir priekšā ASV bruņošanās sacensībā. Ģen. Holovejs (Holoway), SAC komandieris, izteicās: „Pēc manām domām, krievi ir sasnieguši pārākumu... viņiem ir vairāk apbruņojuma kā mums." Viņa spriedumi bija bazēti uz eksplozīvo granātu (megatonnažu) skaitu un izšaušanas raķešu bažu skaita novērtējumu abās valstīs. Holovejs brīdināja, ka amerikāņi domā, ka ASV tikai jāmēģina atvairīt masīvu krievu uzbrukumu, „bet ko mēs mēģinām atvairīt, ir nezaudēt mūsu dzīves veidu".

Helsinkos ASV delegācijas vadītājs Džerards Smits un Pad. savienības — Vladimirs Semjonovs satikās 18 mēnešu ilgo stratēģisko ieroču sarunu piektā kārtā. Sarunveži iizstrādās saprašanās nosacījumus, kuŗiem 20. maijā tuvinājās ASV prezidents Niksons ar Kremļa vadoņiem, aicinot koncentrēt sarunas uz antibalistisko ieroču sistēmas (ABM) izveidošanas ierobežošanu.

Pad savienība norādīja, ka Helsinku sarunas tuvojas vienošanās posmam ar ASV par defensīvo ieroču ierobežošanu, reizē brīdinot, ka abām valstīm būs lielākas grūtības sasniegt saprašanos ofensīvo ieroču ierobežošanā. Komūnistu laikraksts „Pravda" uzsvēra komūnistu partijas vadītāja Brežņeva apstiprinājumu, ka katrai sasniegtai vienošanai jāgādā par vienlīdzīgu drošību abām valstīm. Laikraksta tonis norādīja, ka ASV un Pad. savienība ir tuvu antiballistisko raķešu ierobežošanai. Pirmoreiz padomju autoritātes informēja tautu par antiballistisko ieroču sistēmu ar pasaulslaveno vadošo zinātnieku paskaidrojumiem, citējot Pentagona pētījumu vadītāju Dr. Herbertu Jorku un Baltā nama agrāko padomdevēju Dr. J. Visneru, kas ir pazīstami antiballistikas raķešu programmas pretinieki ASV. Viņi izteicās par saviem iespaidiem, ka šīs raķetes nespēj kalpot pietiekamai aizsardzībai un ka tās var kāpināt bruņošanos, spiežot izveidot jaunus ofensīvus ieročus.

„Rīcība izsauc pretrīcību," raksta „Pravda". „Ja viena puse pastiprina savu aizsardzību, tad pretējā puse drudžaini meklē jaunus, vēl spēcīgākus ieročus, lai salauztu opozicijas aizsardzību. Šis process, ja to neapturēs bruņošanās sacensības ierobežošanas līgumus, būs bezgalīgs."

Krievu pārstāvji, par spīti militāristu prasībām iepriekšējos gados, atzina, ka antiballistisko raķešu sistēma neattaisno tās izdevumus un pūles. Ap Maskavu izveidota 64 defensīvo raķešu bazes un krievi meklē vienošanos, ar kuŗu varētu paturēt savu raķešu sistēmu ap Maskavu, ja ASV izveidotu līdzīgu sistēmu ap Vašingtonu. Pēc „Pravdas" diskusijām ASV lietpratēji secina, ka padomju delegācijai Helsinkos dotas instrukcijas spiest uz attiecīga līguma līgšanu. Padomju ārlietu viceministrs Semjonovs, kas vada padomju delegāciju, ierodoties Helsinkos sacīja, ka viņam ir „skaidras instrukcijas nodrošināt konstruktīvus rezultātus".

Mūsu dzimtenei . . .

(Pārnesums no 3. lpp.)

tiņš vecuma dienās stāsta par saviem karavīra gaitām un iedomāto satikšanos ar krievu ķeizaru kaŗa laukā, kas viņam uzsit uz pleca un saka, lai šodien beidz šaut un atstāj kādu turku rītdienai.

No Čikagas bija arī nākošā autore, dzejniece Valentīne Hermane, kuŗai nesen iznākusi trešā dzejoļu grāmata „Bez tevis". Dzejnieces ģimenē bijis daudz drošmīgu karavīru, varbūt tieši tamdēļ viņas dzejā blakus mīlestībai galvenie motīvi ir varonība un dzimtenes mīlestība.

Šim rakstnieku cēlienam Valentīne Hermane bija izvēlējusies vairākus dzejoļus, kuŗus var uzskatīt kā veltījumu mūsu karavīriem — Daugavas vanagiem. Tāds bija dzejolis Tevi gaida, Šai īsajā ielpas brīdī. Vai var pavēlēt vējiem? Hermanes dzeja ir viegli plūstoša, dziļi izjusta. Viņa jautā: „Vai meklējot vieglas dienas svešumā gājām?" Viņa prasa: „Kā var izlīgt ar svešuma ceļu, jo tur prātam neklausa sirds?" Un viņas atbilde ir: „Cīņa nebeidzās Kurzemē, cīņa nebeigsies svešumā, Daugavas vanagi, sauksimies!"

Kā nākošais publikas priekšā stājās Hugo Puriņš no Detroitas, divu grāmatu un romāna „Koki, kas auga uz akmens" autors. Hugo Puriņa darbi ir dziļi psīcholoģiski, viņš prot saskatīt un zīmē cilvēku īpatnējos vaibstus. Nolasītā novelē „Atgriešanās cietoksnī", rakstnieks pieskārās Amerikas kontinentā uzaugušа jauna latvieša pārdzīvojumam, apciemojot okupēto dzimteni un lasot tur atrastu tēva dienas grāmatu. Hugo Puriņš, pieskaŗoties jautājumam, kas pašreiz tik sāpīgs mūsu trimdas saimei, paveŗ logu uz jaunās paaudzes domāšanas veidu. Beigās viņš liek stāsta varonim, jaunam zinātniekam, kas daudz ko sasniedzis un pēc viņa paša domām spēj veidot apstākļus un notikumus ap sevi saskaņā ar šo laikmetu, izkāpt no lidmašīnas un palikt Latvijā. Viņš atgriežas „cietoksnī" ar apziņu, ka katra bulta, kuŗu iešauj aiz cietokšņa vārtiem, dara savu darbu.

Proza mainās ar dzeju. Dzejas autors — Modris Lorbergs, Latv. prests biedrības Kanadas kopas valdes priekšsēdis, dzejnieks un karavīrs ar stāju, kas gatavs katrā laikā cīnīties par savu pārliecību un par savu dzimteni. Daudz viņa dzejoļu publicēti periodikā. Modris Lorbergs ir vērotājs un domātājs — viņa dzejas stils noteikts un īpatns, parasti ar filozofiski-satirisku nokrāsu, kas izpaudās arī lielākā daļā nolasīto dzejoļu, kā „Speķa rauši, konjaks un dzejnieks", „Pagātne neskaitās" u.c. Gluži „klasiski" šķiet vārdi: „Nu jau esam aplaizījuši brūces, nu drīkstētu aizmirst, kas bijis un sāp". Ja vien bērni mums neprasītu: „Vai jūs, vecie kanaki, vēl arvienu esiet, vai jau pagalam?" Dziļš pārdzīvojums izskan dzejolī „Varoņu gars", bet viena no patiesākām domām izskanēja dzejolī „Nedraugiem", kurā dzejnieks saka, ka latvieši ir „sīksti un asi, kā purva grīšļi, kas griež un neiznīkst" un, laikam nākot, atriebsies par visu.

Pirmo cēliena daļu noslēdza jaunās paaudzes rakstniece Baiba Šmita-Kalēja no Hamiltonas. Baiba Šmita-Kalēja jau guvusi godalgas latviešu rakstu darbu sacensībās. Tālāk viņa „skolojās", rakstot laikrakstam „Latvija Amerikā". Jaunā rakstniece nolasīja tēlojumu „Arī Staburags nevaid miris". Tas ir stāsts par Staburagu, kas, autores vārdiem izsakoties, ir gadu simtiem paudis tautas ilgas un sēras un arī tagad sēro par visiem — par trimdiniekiem, par apspiesto tautu dzimtenē, par kritušiem cīnītājiem, bet vissūrākās asaras lej par tiem, kam Latvija un latvietība ir kļuvusi sveša. Tas ir tagad noslīcinātā Staburaga atmiņu stāsts par senām dienām — pavasarī, vasarā, rudenī un ziemā, par latviešu zēniem, kas gribēja būt „tik spēcīgi un stipri kā Staburags," un meitenēm, kas Staburagam stāstīja savas ilgas, sāpes un cerība. Tēlojuma nobeigumā autore saka, ka „Staburags, kaut tagad nogremdēts, turpina dzīvot un birdināt asaras, kaut neredzami, bet pastāvīgi". Baibas Šmitas-Kalējas stāstījums ir dziļi izjusts, viņas valoda skaidra, tīra, bagāta. Meitene, kas pati nav Latviju redzējusi, prata ar savu tēlojumu aizkustināt klausītāju sirdis.

Pirmās daļas izskaņā Toronto Daugavas vanadžu ansamblis diriģentes Austras Plampes vadībā, solo dziedot Tonijai Krūkai, nodziedāja trīs tautas dziesmas. Vai tā mana vaina bija — Austras Plampes sabalsojums, kas ir arī ansambļa moto dziesma, Precēj' mani — Viktora Baštika sabalsojums un Stāvēju, dziedāju — Jūlija Rozīša sabalsojums, nobeidzot ar Jāņa Norviļa Balsīm (Jonasa Miesnieka vārdi). Šī dziesma ļoti reti dzirdēta sieviešu ansambļa izpildījumā un guva ne tikai lielu publikas, bet arī paša komponista atzinību, kas pieceļoties spontāni sveica dziedātājas un diriģenti. Ir tiešām jāsaka, ka savā apm. pusotra gada ilgajā mūžā, ansamblis ir ļoti progresējis, sākumā O. Liepas un pēdējā laikā A. Plampes vadībā. Tas uzrādīja teicamu balsu saliedējumu un deva ne tikai izjustu, bet arī mūzikāli labu sniegumu.

(Nobeigums sekos)

DIVAS MĒRAUKLAS

L. Zinks laikrakstā „Toronto Telegram" piemin bij. liberāļu valdības ministra Helljera preses konferencē izteiktos uzskatus par Trudo ārpolītiku. „Ja Trudo meklē jaunas izvietnes Kanadas eksportam, tad viņam būtu jāiegaumē, ka ir arī vēl daudzi citi apgabali šai tirdzniecībai un ne tikai lielās diktātūras valstis. Bet Trudo tuvojās un draudzējās tieši ar sarkanajām lielvalstīm. Ja Kanada meklē draudzību, tad šai draudzībai tomēr jābūt zināmām robežām. Mūsu senie un drošie draugi tādēļ nebūt nav jāignorē." Agrākais kaŗa ministrs P. Helljers vēl piezīmējis, ka NATO bijis tas spēks, kas pēc 1949. gada ir apturējis komūnisma imperiālisma izplešanos uz Rietumiem. L. Zinks savukārt piezīmē, ka Kanadas prese šo P. Helljera interviju gandrīz pilnīgi noklusējusi un jautā: „Vai mūsu presei ir divas dažādas mērauklas — viena tiem, kas rūpējas par Kanadas sagraušanu, otra — antikomūnistiem?"

Sk.

Billijs Grēms jūtas apdraudēts

Rodžers Lenglijs Ņuarkas nedēļas laikrakstā „National Enquirer" raksta, ka terroristi piedraudējuši nogalināt evaņģelistu Billiju Grēmu, kas izteicies, ka esot spiests savu māju Ziemeļkarolīnā „iežogot ar augstu sētu un dzeloņstieplēm, kā arī apsargāt dienu un nakti ar nikniem suņiem." Grēms paskaidrojis, ka esot ieteicis prezidentam Niksonam neielaisties nekādos darījumos ar radikālajiem terroristiem, ja tie viņu nolaupītu, piezīmēdams: „Es neesmu iebiedēts no viņu draudiem mani nogalināt. Man nav bailes no nāves." Evaņģelists esot norūpējies tikai par savu piederīgo likteni, par dzīvesbiedri Rutu, dēliem Nelsonu un Viljamu un trim precētām meitām.

A. K.

1971. gada jaunie modeli
CHEVROLET CHEVELLE
CAMARO
OLDSMOBILE CHEVY II
Tagad izdevīgākais laiks iegādāties pagājušā gada automašīnas par pazeminātām cenām
Robertson motors Ltd.
1555 DANFORTH AV., TORONTO 6.
HANS PLAUDE TĀLR. HO 6-1131
SAZINIETIES AR MŪSU FIRMAS LATVIEŠU PĀRSTĀVI:

Skaistās 1000 Salās
Pusceļā starp Toronto un Montreālu.
Makšķernieku paradīze.
Istabas ar pilnu pansiju.
VASARNICAS AR 2—3 GUĻAMISTABĀM
Laivas, motori un ūdens slēpošana.
Rakstīt K. KALNIŅŠ,
P.O. Box 192, Gananoque, Ontario, Canada

Atstājiet savas krāsainās un melnbaltās filmas attīstīšanai un kopēšanai
DV Grāmatnīcā, 491 College St., Toronto 174, Ont.

SAIŅI UZ BALTIJAS VALSTĪM un P.S.R.S.

Bez muitas: Motocikli, veļas mazgājamās mašīnas, televīzijas aparāti, ledusskapji u.t.t. Automašīnas lūdzam pieprasīt pirmās, jo to daudzums ierobežots. Jūs varat pasūtināt pārtikas saiņus līdz 40 mārciņām. Mēs pārsūtām apģērbu saiņus līdz 19,75 mārciņām. Visi sūtījumi ir apdrošināti. Mūsu veikalā ir plašā izvēlē dažādi materiāli apģērbiem un citas preces.

Ātra apkalpe • Slēgts trešdienās • Atvērts no plkst. 9 rītā līdz 7 vak., sestdienās no pl. 9—5 pēcp.

BALTIC EXPORTING Co.
480 Roncesvalles Ave.,
Ont. tālr. LE 1-3098

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD.
TELEPHONE 924-1409 • 467 SHERBOURNE STREET, TORONTO 5 ONTARIO

RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU
IZKĀRTOŠANA

AUSTRA SMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St. W., pie Grace, Toronto. LE 5-6792

Fotografiski darbi ar izcilu kvalitāti!

Pieprasiet informāciju
tel. 863-1166
par veikaliem jūsu rajonā pasūtinājuma nodošanai.

Benjamiņa filmu laboratorija

A. EGLITIS — TV RENTAL
17" — $ 8.- mēnesī
21" — $ 9.- mēnesī
23" — $10.- mēnesī
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1401

VALUE
LATVISKAS ROTAS
DIMANTI — PULKSTEŅI
Zeltkalee
Aldonas ĶIVLENIEKS-KORMS
VEIKALA UN DARBNĪCA 964¼ Bloor St. W. Toronto 4 Ont., tālr. 533-2837.
Zvanīt 382-4269, AREA CODE 613.

Vai divkāršos dalībnieku klases šaušanas sacīkstēs?

DAUGAVAS VANAGU SPORTA DARBINIEKU SANĀKSME TORONTO

Ļoti raiti, DV centrālās valdes sporta nozares vadītāja R. Rolava (Austrālija) vadīta, risinājās sporta darbinieku sanāksme, kurā 29. jūnija pēcpusdienā DV namā Toronto piedalījās vairāk nekā 20 sporta darbinieku un interesentu.

Pārrunājot jautājumu par DV globālajām šaušanas meistarsacīkstēm, kuŗa katru gadu notiek šāvējiem, kā izteicās V. Rolavs, ziņoja, ka izvērtēti pērnā gada rezultāti: piedaloties pavisam 131 dalībniekam, 23 balvas ieguvuši ASV sporta šāvēji, 11 aizceļojušas uz Austrāliju, 10 uz Kanadu, 3 uz Zviedriju un 1 uz Angliju. Debatēs vienojās paturēt līdzšinējo globālo šaušanas meistarsacīkšu organizēšanas kārtību. Kanadas DV valdes sporta šaušanas referents N. Ozoliņš ierosināja, sākot ar 1972. gadu, sacīkstes rīkot pēc jauniem noteikumiem un normām, arī jauna vieda mērķiem, lietojot t.s. olimpiskos ieročus. Pret to iebilda ASV DV valdes priekšsēdis J. Utināns, jo ASV lieto cita tipa ieročus. Šai jautājumā izraisījās it dedzīgas debates, jo ASV DV sporta šāvēji lieto t.s. smagās šautenes, bet citās zemēs, ar maziem izņēmumiem, vieglās. Smago šauteņu lietošana ir neapšaubāma priekšrocība, garantējot vismaz 50 punktu lielāku ieguvumu nekā šāvējiem ar viegliem ieročiem. Tā kā ASV sporta šāvēji nevēlējās jaunus izdevumus vieglo ieroču iegādei, bet citas zemes tāpat negribēja liekus izdevumus smago ieroču pirkšanai, beigās sanāksmes dalībnieki vienojās par ierosinājumu turpmāk meistarsacīkšu dalībniekus iedalīt divās grupās — smago un vieglo ieroču konkurencē, attiecīgi samazinot arī balvu skaitu atsevišķajās klasēs. To varētu īstenot 1972. gadā, iepriekš lūdzot izteikties visām DV zemēm, kuŗu sporta šāvēji piedalās globālajās meistarsacīkstēs. Bija arī jautājums, vai nevajadzētu mainīt balvu veidu, jo teicamākajiem šāvējiem, kā izteicās V. Rolavs, balvu vitrīnas jau kļuvušas par it kā „zviedru stikla veikaliem". 1970. gada balvas tomēr jau atšķirīgas, jo darinātas kokā, un tā kā balvu iegāde citās zemēs izmaksātu ievērojami dārgāk, to iegādi arī turpmāk atstāja Zviedrijas ziņā, kur visas līdzšinējās meistarsacīkstes ļoti sekmīgi noorganizējis R. Jurjaks, arī daudzo balvu iegādei iztiekot ar ļoti trūcīgiem līdzekļiem. Tā meistarsacīkšu rezultātu izvērtēšanā, balvu skaitā un to piešķiršanā nekādas pārmaiņas neizlēma.

Globālo šacha korespondencsacīkšu organizētājs N. Brasliņš ziņoja, ka 2. globālās DV meistarsacīkstes vēl nav beigušās, kaut tajās dalībnieku skaits mazs. Tas izskaidrojams ar to, ka meistarsacīkstes pārāk vēlu izziņotas. J. Lācis no Ņujorkas ieteica turpmāk globālās šacha meistarsacīkstes izsludināt jau gadu iepriekš, griežoties tieši pie DV zemju valdēm. Līdzšinējos meistarsacīkšu noteikumos nekādas pārmaiņas neizdarīja.

Sanāksmes darba sekā bija ierosinājums turpmāk rīkot arī DV globālās meistarsacīkstes novusā korespondences ceļā. Pret šo „niekošanos" iebilda A. Vinčels, kas šai sanāksmē jau pārstāvēja Vācijas DV saimi un kopš 1935. gada piedalījies visās Latvijas un Rīgas novusa meistarsacīkstēs. Viņš aizrādīja, ka trimdā novusu atkal spēlē pēc „aizvēsturiskajiem" noteikumiem, kuŗi Latvijā jau bija atcelti, lai padarītu spēli spraigāku, tāpat uzsvēra, ka nav iespējams salīdzināt dalībnieku spējas, ja tiem jāspēlē bez pretinieka dažādās pilsētās un uz dažādas kvalitātes galdiem. Spēlējot uz greiza galda vislabākais spēlētājs gūs vājākus panākumus par spējās daudz zemāku novusistu, kas spēlēs uz teicami pulēta un kvalitātīvi priekšzīmīga galda, tādēļ daudzi teicami novusisti šādās meistarsacīkstēs nepiedalīsies un tās cietīs tādu pašu fiasko, kādu nule piedzīvoja Latviešu sporta padomes brīvajā pasaulē izsludinātās korespondencsacīkstes novusā, kurās piedalījās vienīgi Austrālijas spēlētāji. A. Vinčels ieteica ar šo DV globālo meistarsacīkšu rīkošanu nogaidīt, lai redzētu, kā turpmāk sekmēsies LSPBP organizētās, nogaidīšanas laikā ieteica ar šo DV globālo novusa meistarsacīkstēm rūpīgi sagatavoties, visu apsvērt un sagādāt arī pareizu izmēru un kvalitātīvi labus galdus, lai priekšnoteikumi visiem dalībniekiem būtu aptuveni vienādi, kā arī pārstrādāt pašreiz lietotos spēles noteikumus, atmetot vismaz aizvēsturiskos „jauninājumus".

Sēdes dalībnieki šos iebildumus ievēroja un nolēma pagaidām globālas novusa meistarsacīkstes vēl neuzsākt. Reizē ar to vienkāršojās arī balvām atļauto līdzekļu sadale, jo, atkrītot novusa sacīkstēm, budžetā paredzētā summa izlietojama vienīgi balvu iegādei šaušanas un šacha meistarsacīkstēm.

Pārrunās pie sporta nozares turpmākās darbības N. Ozoliņš (Kanada) tuvāk formulēja ierosinātās pārmaiņas, sākot ar 1972. gadu, šaušanas meistarsacīkstēs. Līdzšinējās 5 dalībnieku klases paturamas, bet sadalāmas divās grupās — šāvējos ar smagajiem un vieglajiem ieročiem. Ar to gan samazinātos godalgu skaits katrā klasē, bet mazāk par 4 nedrīkstētu būt nevienā. Godalgu kopskaits ar to praktiski paliktu līdzšinējais. — N. Brasliņš (Kanada) ierosināja turpmāk rīkot arī tiešas DV globālās meistarsacīkstes šachā, katrai zemei uz tām sūtot vismaz vienu dalībnieku. V. Rolavs šo ierosinājumu atzina par neīstenojamu, norādot uz grūtībām, kādas radītu kaut vai līdzekļu sagāde ceļa izdevumiem šachistiem no citiem kontinentiem. Lai cik laba šī doma, materiāli tā nav realizējama, bet varētu padomāt par „valstu sacīkstēm" starp ASV un Kanadas DV šachistiem, varbūt šādas sacensības būtu iespējamas arī Eiropā. Pārējie sanāksmes dalībnieki bija līdzīgos ieskatos, taču N. Brasliņš „cīņā" par savu ideju nepadevās, pārrunu laikā to atkārtojot vēl vairākas reizes, gan negūstot nekādas atsaucības.

V. Rolavs, iepazīstinot jau ar gatavu metu, ierosināja visās zemēs DV sportistiem lietot vienādas zīmes pie sporta tērpiem. Tā būtu apaļa emblēma ar zelta vanagu zilā fonā, zem kuŗa vienveida izstrādājuma burtiem būtu minēta DV sporta kopa, kuŗu nozīmes nēsātājs pārstāv. Sēdes dalībnieki šo nozīmi atzina par labu, vienojoties lūgt centrālo valdi to apstiprināt. Vēlreiz pārrunas izraisījās arī par ASV un Kanadā lietotajām t.s. „olimpiskajām medaļām", par kuŗām jau sprieda kultūras darbinieku sanāksmē. Sākotnēji tās bija domātas tikai DV meistarsacīkšu uzvarētājiem, vēlāk piešķira arī kā apbalvojumus citiem darbiniekiem, kam nav nekā kopīga ar sportu. Sanāksmes dalībnieki, vismaz to vairākums, bija ieskatos, ka šīs medaļas turpmāk būtu piešķiramas bez uzvarētājiem DV meistarsacīkstēs arī sportistiem, kas vispār guvuši izcilus panākumus un pašaizliedzīgiem sporta darbiniekiem, bet ne citu nozaru un pasākumu pārstāvjiem, lai cik lieli būtu to nopelni, jo sporta medaļas reiz nu domātas sporta dzīves vajadzībām, nekam citam. E. Krūka vēl norādīja uz izgatavotajām plānām apaļām plāksnītēm ar DV emblēmu, kas piestiprināmas visām balvām, kuŗas dāvinājuši DV, tāpat dažāda veida apbalvojumiem. To izmaksa ir lēta. Pašreizējās ir apmēram Latvijas pieclatnieka lielumā, bet apmērus varētu arī samazināt. Arī pret šī veida emblēmu sanāksmes dalībniekiem nebija iebildumu.

V. Rolavs aicināja atsevišķo zemju sporta nozaru vadītājus uz ciešāku sadarbību ar DV centrālās valdes sporta nozares vadītāju, iesūtot pārskatus par darbību, kaut panākumi arī nebūtu lieli, ziņojumus, ierosinājumus u.t.t. Bez šādas sadarbības sporta organizēšanas un koordinēšanas darbs ir ļoti grūts.

V. Hazners ziņoja, ka A. Gaujers no Vācijas iesūtījis plašu projektu, kā 1972. gada olimpisko spēļu laikā Minchenē demonstrēt pret to, ka okupētās Latvijas sportistiem jāaizstāv Pad. savienības krāsas, norādot arī uz varmācīgo Latvijas okupāciju, latviešu tautas iznīcināšanu u.t.t. A. Gaujera ierosinājums ir ļoti plašs, izmaksātu milzīgus līdzekļus, prasītu veselu darbinieku pulku. Pat ja tas viss būtu DV rīcībā, ierosinājums nebūtu īstenojams, ievērojot specifiskos apstākļus, kādi Vācijā radušies, kancleram Brantam visādi cenšoties Maskavai izdabāt. Tāpat ievērojams fakts, ka latvieši, kuŗu vairums nav Vācijas pavalstnieki, bet gan bezdzimtenes ārzemnieki, politiskā ziņā nedrīkst atļauties to, ko paši vācieši. Sēde nolēma šo A. Gaujera ierosinājumu nodot ideoloģiskās nozares darbinieku apspriešanai, tāpat daudz reālāko citu priekšlikumu, par kuŗu ziņoja J. Cīrulis (Vācija), kas paredz apgādāt Vācijas presi, radio un televīziju ar materiāliem, kas rāda, cik daudz medaļu olimpiskajās spēlēs ieguvuši okupēto Baltijas valstu sportisti, kas spiesti startēt Pad. savienības izlasē. A. Gaujera ieroinājumu aizstāvēja vienīgi R. Šmitmanis, laikam neiedomādamies, ka latvieši Zviedrijā var darboties pilnīgi citādos politiskos apstākļos nekā Vācijā.

R. Kadiķis (Kanada) ieteica arī visiem DV sportistiem un kopām reģistrēties savu zemju latviešu sporta pārvaldēs, kas ievērojami palīdzētu latviešu sporta dzīves organizēšanā un koordinēšanā. Šachisti, piemēram, to nekur nav darījuši. Ideāli būtu, ja sporta kopas jau gadu iepriekš varētu paziņot savus paredzētos sarīkojumus, kas ļautu izstrādāt kopīgu sporta kalendāru un novērstu vairāku nozīmīgu sarīkojumu „krustošanos", kā pašreiz noticis DV 2. globālajās dienās Toronto, kad reizē ar DV rīkotajām volejbola, basketbola, futbola, šacha un šaušanas sacīkstēm arī Ziemeļamerikas latviešu meistarsacīkstes tenisā. V. Rolavs šaubījās, vai šāda sporta sacensību kalendāra izstrādāšana iespējama, jo DV centrālās valdes sporta nozare par plānojumiem nekādu informāciju no citiem nesaņem. Līdzīgās domās bija arī vairums citu sēdes dalībnieku, jo sevišķi ievērojot faktu, ka pašā Ziemeļamerikā vien latviešu un kopīgā baltiešu sporta pārvalde nespēj savus sarīkojumus koordinēt, laikus izziņot un pienācīgi izkārtot.

I. Leja (Kanada) jautāja, vai nebūtu iespējams radīt īpašu fondu jauno sportistu atbalstīšanai, norādot uz grūtībām, kādas šai ziņā pastāv Hamiltonā, uz ko V. Hazners paskaidroja, ka centrālās valdes sēdē būs ierosinājums dibināt īpašu nacionālās darbības fondu, no kuŗa varētu atvēlēt līdzekļus arī jauno sportistu vajadzībām un audzināšanai. E. Krūka izteica cerību, ka jaunieši DV sporta kopās nesaistās tikai sporta dēļ vien, bet vēlāk kļūs arī organizācijas biedri, aicinot visas DV nodaļas un apvienības par šo jautājumu nopietni padomāt. N. Bisenieks savukārt aicināja visu zemju DV sporta nozares vairāk mudināt savus biedrus piedalīties DV globālajās šaušanas, šacha un novusa meistarsacīkstēs korespondences veidā.

V. Rolava lietpratīgā vadībā darba gaita izvērtās tik raita, ka sanāksmes beidzās 2 stundas agrāk nekā bija paredzēts. Tā laiks būtu bijis atliku likām sporta īsfilmu izrādēm, kādas bija paredzētas arī darba sekā. Taču izrādījās, ka nav pieejams filmu demonstrēšanas aparāts, nedz arī atvestas filmas par DV sporta dzīvi Kanadā. Tā, diemžēl, neredzētas palika V. Rolava atvestās filmas par DV sporta sarīkojumiem Austrālijā, kas Eiropas un Ziemeļamerikas sanāksmes dalībniekiem būtu varējušas sevišķi interesēt.

Vtr.

1971. GADA VASARAS MŪZIKAS FESTIVĀLS

Toronto pilsētas padome, parku un atpūtas departaments sadarbībā ar Toronto mūziķu apvienību, ar skaņu plašu rūpniecības uzņēmumu un Toronto Daily Star fondu atbalstu priecājas paziņot sekojošās programmas:

18. JŪLIJA — 22. JŪLIJA NEDĒĻAI

SVĒTDIEN, 18. jūlijā

2.30 pēcp. High Park — Ellis McLintock orķ.
2.30 pēcp. Kew Gardens — Bernard H. Clarke koncertkapella Viesis Bozha Grahovic
5.30 pēcp. High Park — Ronnie Padget ērģeļu koncerts
7.30 vak. Willowvale Park — Ellis McLintock orķ.
7.30 vak. Earlscourt Park — Ron Bagnato orķ.
7.30 vak. Greenwood Park — Johnny Lombardi varjetē

PIRMDIEN, 19. jūlijā

7.15 Regent Park North — Bērnu teātris — Sams un tīģeris
8.30 vak. Ramsden Park — Skvērdejas, Bob Scott ar orķ.

OTRDIEN, 20. jūlijā

7.15 vak. Kew Gardens — Bērnu teātris — Sams un tīģeris
8.00 vak. Allan Gardens — Kanadas karaliskā pulka kapella
8.30 vak. Withrow Park — Skvērdejas, Bob Scott ar orķ.

TREŠDIEN, 21. jūlijā

7.30 vak. Monarch Park — Dave Black kapella
8.30 vak. Eglinton Park — Pat Riccio orķ.
8.30 vak. Riverdale Park — Ceļinieki

CETURTDIEN, 22. jūlijā

7.15 vak. Withrow Park — Bērnu teātris, Sa ms un tīģeris
8.00 vak. Nathan Philips Sq.— Kontinentālais koncerts
8.30 vak. High Park — Skvērdejas, Bob Scott ar orķ.
8.00 vak. Forest Hill Memorial Park — Phil Antonacci piecīši
8.30 vak. Kew Gardens — Skvērdejas, Al Aylward ar orķ.

1971. GADĀ SAŅEMTĀS GRĀMATAS

G. Janovskis — Rolands, rom.	$5.00
A. Dziļums — Vienas vasaras zieds, rom.	$5.00
M. Bukšs — Nikodems Rancāns, apcere	$7.00
L. Auzāne-Ticmane — Ģen. Auzāns	$3.00
Osvalds Uršteins	$4.00
Ziemeļnieki — 50 g. atceres rakstu krājums	$ 3.00
J. Ķīselis — Cīņa par dzimteni	$ 4.00
Prof. Dr. A. Brūveris — Latvieši palmu zemē	$ 3.00
Z. Lagerlefa — Gesta Berlings, romāns	$ 6.50
A. Niedra — Ādams un Ieva, rom.	$ 4.80
L. Slēzaks — Mani kopotie raksti	$ 5.50
Radio Erivaņa atbild	$ 3.80
V. Veldre — Dižmuiža, rom.	$ 5.00
U. Ģērmanis — Tā lieta pati nekritīs	$ 4.20
E. Andersons — Senie kurzemnieki Amerikā un Tobago kolonizācija	$12.00
A. Rasa — Vēl mēs esam svešumā, rom.	$ 5.50
A. Žīgurs — Latviešu gaisa spēku izpalīgs	$ 4.50
E. Arnis — Latvju tautas politiskā atmoda	$ 4.50
V. Richters — Klabata, romāns	$ 5.50
L. Slaucītājs — Zinātnes darbā — draugos ar mākslu	$ 6.80
Prof. Dr. Med. Jēkabs Alksnis, dzīves stāsts	$10.00
A. Daugule — Tantals, rom.	$ 4.80

Apgāda DAUGAVAS VANAGS izdevumi

L. Zariņa — Sarkanā migla	$8.50
T. Dangavs — Strandējušo sala, stāsti	$ 5.90
P. Aigars — Atkusnis sākās oktobrī, rom.	$ 3.90
„ Nemirstīgais nemiers, rom.	$ 5.50
A. Rubulis — Latvian Literature, st.	$ 7.00
T. Krūka — Silaines mežs runā, stāsti bērniem	$ 2.80
„ —Tu debesis turi savās rokās	$ 3.50
„ —Uniforma, stāsti	$ 5.50
A. Gailīte — Rītausmā	$ 4.00
P. Jurevičs — Dzīve un liktenis, esejas	$ 4.20
A. Tomsons — Cilvēcības vārdā, pieredze Vorkutā	$ 3.50
E. Andersone — Rūķis labdaris, pasakas	$ 1.80
„ —Sargeņģelis, pasakas	$ 1.80

DV GRĀMATNĪCA
491 College Street, Toronto 174, Ontario
Pasūtinot pa pastu, lūdzu pieskaitīt 50 c pasta piemaksai.

LATVIEŠU NAMS
491 College St., Toronto 174
izīrē telpas
sarīkojumiem • viesībām • kāzu viesību galdu •
Tel. 922-2931

NOTĀRS
OSKARS PERRO
pieņem klientus katrā laikā
iepriekš pieteicoties pa tālr.
LE 5-5555, Toronto

BB apdrošināšana plus
VALD. BEBRIS
1650 VICTORIA PARK AVE. SCARB.
TEL. 759-8260

KAS? KUR? KO? TORONTO

ALFRED STIKUTS REALTOR
A. STIKUTS, FRI.
Diplomēts Kanadas Realtoru institūta biedrs
1363 Wilson Ave., Downsview, 248-6161
1851 Lawrence Ave. E. Scarboro, 752-1710

A. BERZIŅŠ Realty Ltd.
Nekustami īpašumi, apdrošināšana, obligācijas un notāre
310 Harbord Street, Toronto, Ont. 534-8447

PAVASARA LE 1-7353
delikatešu veikals un konditoreja
361 RONCESVALLES AVE. Īpašnieks ST. CUKULS

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
491 College Street, Toronto 4, Ont.,
Lūdzu sūtīt man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ
līdz .... uz .... mēnešiem uz šādu adresi:
Mr. Mrs. Miss
Adrese:
Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $..........
abonements mašīnrakstā/pagarināšanai.
(Nevajadzīgo svītrot)
Paraksts

A. Kristapsona gaļas un gaļas izstrādājumu veikals
1095 Queen Street East, Toronto, tālr. 466-5152

EXPRESS T.V. SERVICE
HI-FI un TV DARBNĪCA, tālr. 769-6732
no plkst. 9 — pl. 9 vak.

BROADVIEW DELIKATEŠU VEIKALS
105 DANFORTH AVE. (pie Broadview)
Tel.: HO 5-9905. *Ausma Miķelsons*

Sistēmatizējama DV dzīves . .

varas izbeidzas reizē ar nozares vadītāja pilnvarām, bet atkal vai jaunievēlētais nozares vadītājs ar zemes valdes piekrišanu var lūgt šos darbiniekus sākto darbu turpināt.); f) vadīt un rosināt nodaļu un kopu iekšējās informācijas darbu; g) kopā ar ārējās informācijas nozari organizēt zemes apjomā informācijas darbinieku sanāksmes, kurās līdztekus aktuāliem politiskās un mūsu trimdas nacionālās dzīves jautājumiem, kā arī dzīves un darba problēmām okupētajā Latvijā jāapskata informācijas darbinieku sagatavošanai nepieciešamie teorētiskie un praktiskā darba jautājumi; h) jārūpējas par visu zemes apjomā rīkoto DV sarīkojumu, sanāksmju, delegātu sapulču un valdes sēžu atreferēšanu organizācijas vai vietējos latviešu preses izdevumos; i) saziņā ar zemes valdi rūpēties par ideoloģisku rakstu un dažādu pārskatu publicēšanu organizācijas jubileju, Latvijas valsts un armijas piemiņas dienu atzīmēšanai; j) atbalstīt zemes valdes apkārtrakstu izgatavošanu kā formas, tā satura ziņā; k) rūpēties par DV mēnešraksta un citu DV izdevumu izplatīšanu zemes saimes apjomā; l) iespēju robežās abonēt informācijai nepieciešamos preses izdevumus un rūpēties par to izmantošanu; m) saziņā ar zemes valdi reaģēt uz nepareizībām vai tendenciozām ziņām par organizācijas darbu un dzīvi latviešu presē; n) vākt un sistēmatizēt savas zemes DV saimes chronikas materiālus.

Šīs vadlīnijas uzskatāmas kā pieturas punkti iekšējās informācijas darbam visās zemēs, bet ja kādā minētos pienākumus jau veic citas amatpersonas un darbs notiek labi un bez traucējumiem, tad nav nekādas vajadzības to pārkārtot. Būtu tomēr vēlams, ja zemes valdes to atzītu, iekšējās informācijas nozares darba logātos ietilpināt ne tikai DV organizācijas saimi un darbu, bet visu latviešu trimdas sabiedrību attiecīgajā zemā, jo DV organizācija ir tikai visas latviešu sabiedrības sastāvdaļa. Tāpat nav šaubu, ka DV organizācijas vadības isteresēs ir par savu darbu informēt visu latviešu trimdas sabiedrību, lai eventuāli veicinātu jaunu biedru piesaistīšanu. J. Cīrulis atzina, ka visām nodaļām nebūs iespējams veikt vadlīnijās paredzētos uzdevumus, jo tas prasītu lielu darbinieku personālu, bet lielu daļu uzdevumu varēs paveikt katra apziņā, ka ar šo darbu tāpat pretojamies sairšanas procesam, kas vienmēr apdraud visu tautību trimdiniekus, tāpat kā ar citiem pasākumiem.

Kā jau teikts, debašu par vadlīnijām nebija daudz, bet tādas varēja izvērsties jo garas, jo E. Simsone no ASV sāka iebilst pret vadlīniju izteiksmes un valodas kļūdām, taču sapulces vadītājs šādas neauglīgas debates novērsa ar aizrādījumu, ka pieņemtās vadlīnijas ir tikai projekts iesniegšanai centrālajai valdei, kuŗa tās pēc akceptēšanas varēs nodot valodas lietpratēja izrediģēšanai.

Sanāksmes beigu posmā Kanadas DV valdes iekšējās informācijas nozares vadītājs R. Norītis sniedza informācijas darbiniekiem ļoti noderīgu referātu „Preses uzdevumi un praktiskais darbs", pakavējoties sīkākā apskatā, minot arī piemērus pie tā, kā rakstāmi ziņojumi presei, dažādi paziņojumi un sēžu protokoli, tāpat dodot norādījumus apkārtrakstu sagatavošanai. Arī pēc šī referāta E. Simsone, nepārzinot ne preses darba technískos un praktisko iespēju jautājumus, izteica dažus ierosinājumus un iebildumus, bet vairāki citi sēdes dalībnieki žēlojās, ka laikrakstiem iesūtītie ziņojumi paliek neievietoti. A. Vinčels to daļēji izskaidroja ar ziņojumu nepilnību, kā rezultātā redaktoram, neesot mīklu minētājam, ziņojums jāatstāj neizmantots. Tādēļ katram informācijas darbiniekam būtu ieteicams iegādāties Latviešu preses biedrības nule izdoto rokas grāmatu reportieŗiem, kuŗā doti norādījumi preses vajadzībai atbilstošu ziņojumu rakstīšanai. Ar šo Aivara Ruņģa sakārtotās rokas grāmatas pastudēšanu ziņojumu kvalitāte neapšaubāmi uzlabosies un samazināsies redakcijas papīrkurvī „nogremdēto" neizmantojamo ziņojumu skaits. Ierosinājumu vadlīnijās informācijas darbam atsevišķajās zemēs 3h punktu papildināt ar ieteikumu pareizai darba veikšanai iegādāties reportieŗa rokas grāmatu šai sanāksmē gan pieņēma, bet centrālās valdes sēdē atzina, ka labāk šo ieteikumu publicēt visos organizācijas apkārtrakstos. Piezīmējams, ka Kanadas DV valde jau agrāk nolēmusi, ka visām nodaļām informācijas darba sekmīgākai veikšanai iegādājama šī rokas grāmata.

Laika trūkuma dēļ darba sekas pēdējais punkts, dažādi jautājumi, bija jāsvītro, kas jānožēlo, jo iespējams, ka būtu radies arī dažs labs interesants jautājums vai ierosinājums.

Vtr.

DV 2. globālo dienu darba nedēļā ideoloģiskās nozares darbinieku sanāksmi 1. jūlijā DV namā Toronto vadīja DV priekšnieks Vilis Hazners, no viņa pa kreisi — Voldemārs Lagzdiņš (Čikaga). Foto: J. Ligers

Izsludināta stipendija zinātniskam pētījumam

Amerikas latviešu apvienība (Suite 913, Shoreham Building, 606 Eighteenth Street, N. W. Washington, D. C.) izsludina 1000 dolaru stipendiju zinātniskam pētījumam par industrializācijas iespaidu uz demografiskām pārmaiņām Latvijā no 1945. līdz 1971. gadam. Kandidātiem vajag doktora gradu vai zinātnisku pieredzi, ko kandidāts ir parādījis profesionālā darbā un zinātniskās publikācijās. Kandidātiem stipendija ir jāpieprasa rakstveidā.

Pieprasot stipendiju, kandidātam vai kandidātu darba grupai ir jādod vārds, uzvārds (vārdi, uzvārdi), vecums, pavalstniecība vai pastāvīgā apmešanās zeme, adrese, izglītība un izglītības gradi, akadēmiskais vai cits darba stāvoklis, profesionālā specialitāte, profesionālo publikāciju saraksts, valodu zināšanas, pieredze stipendijas zinātniskā pētījuma laukā un īss stipendijas pētījuma plāns.

Stipendijas pieprasījums ar augšā minēto informāciju ir jāiesūta līdz 1971. gada 1. oktobrim Dr. Ilgvaram Spilneram, 940 Garden City Drive, Monroeville, Pa. 15146, U. S. A. Stipendijas piešķīrums tiks izdarīts līdz 1971. gada 20. oktobrim.

1000 dolaru stipendija tiks izmaksāta trīs daļās: 300 dol—stipendijas piešķiršanas laikā, 300 dol., kad stipendiāts paziņos rakstiski, ka viņš ir izplānojis un uzsācis pētījumu, bet atlikušie 400 dol. tik izmaksātu, kad stipendiāts iesniegs Amerikas latviešu apvienībai nobeigtu manuskriptu un pierādījumu, ka manuskripts ir pieņemts kā pilna gaŗuma publikācija ievietošanai piemērotā profesionālā žurnālā. Pētījumu ir jāveic līdz 1972. gada 20. oktobrim.

Kandidātu darba grupa ir vairāki kvalificēti zinātnieki, kas paši uz savu iniciatīvu ir apvienojušies darba grupā, lai veiktu izsludināto pētījumu.

AKTUĀLAIS KANADĀ

★ Kamēr Ontario ministrs Bernjē apsveŗ rūuniecības uzņēmumu ielaišanu provinces parkos un aizsardzības likumam pakļautajos novados, federālais ziemeļlietu ministrs Kretjēns paziņojis Austrumkanadas lielākā nacionālā parka atvēršanu publikai gada vai divu gadu laikā. Otava paredzējusi 15 milj. do. Pakasō (Pukaskwa) nacionālā parka izveidošanai Superiora ezera ziemeļkrastā tūrismam, kanū braucieniem, slēpēšanai un teltošanai. Parks aptvers 725 kv. jūdzes. Tas ir 700 jūdžu braucienā no Toronto, ap 200 jūdžu ziemeļos no Sūsenmarijas. Lai to varētu labāk sasniegt, paredzēts izbūvēt pievedceļu no 17. resp. Transkanadas lielceļa. Parka teritorijā ir arī 2120 pēdu augstais Tiptopa kalns. Pakasō ir ceturtais nacionālais parks Ontario, bet 25. Kanadā. Valdība nodomājusi līdz 1980. gadam izveidot kopskaitā 40 parku.

★ No valsts kontrolieŗa M. Hendersona gadskārtējā pārskata (bez t.s. „briesmu stāstiem" par līdzekļu nelietderīgu izšķiešanu, ko arī šogad iespieda „The Globe and Mail) izriet, ka vienīgais no parlamenta locekļiem, kas no savas algas atskaitīja atvilkumu par parlamentā „nenostrādātajām" dienām, bijis bijušais ministru prezidents Dīfenbēkers. Viņš no pilnā 18.000dol. atalgojuma saņēmis 16.440 dol. Pieņemts, gan ne ar likumu, ka visi parlamenta locekļi par dienām, kad nav piedalījušies sēdēs, atskaita no savas algas, tomēr pārējie to nav darījuši.

★ Vizē un Simārs, kas notiesāti par nāves sagādāšanu ministram Pjēram Laportam, ar advokāta Lemjē starpniecību iesnieguši apellāciju, norādot, ka „liecība (tiesā) bijusi gandrīz pavisam nepareiza". „Absolūti" nepareiza esot Simāra atzīšanās Kvebekas darba ministra nogalināšanā. Apellācijā arī norādīts uz techniskas dabas it kā „nepareizībām" tiesas procesa norisē.

★ Ontario premjērs Dēviss paziņojis savas valdības nodomu ierobežot ārzemnieku īpašumtiesības noguldījumu sabiedrībās. Turpmāk ne vairāk kā 25% no kādas sabiedrības kapitāla drīkstēs piederēt ārzemnieku grupai, bet tikai 10% individuālam ārzemniekam. —ns

BALTIEŠU TENISA MEISTARSACĪKSTES

Ziemeļamerikas baltiešu 1971. galda tenisa meistarsacīkstes notiks 24. un 25. jūlijā. Šīs sacīkstes rīko igauņu sporta klubs Kalev uz Centennial Park laukumiem, Renforth Dr., Etobicoke. Reģistrēšanās sākot no plkst. 9, sacīkšu sākums plkst. 10. Programmā kungu un dāmu vienspēles un dubultspēles, jauktās dubultspēles, kā arī spēles zēniem un meitenēm, piedaloties zēniem līdz 18, meitenēm līdz 16 gadiem. Meistarsacīkstes ir jāspēlē tikai pēc viena seta sistēmas — līdz 8 punktiem. Tuvākai informācijai zvanīt sacīkšu vadītājam Taan Leuts: 444-2937.

Nesekmīgs apvērsums Marokā

Marokā izolētas dumpinieku grupas cīnījās pret karaliskās marokāņu armijas spēkiem vairāk nekā 24 stundas, iekām sabruka asiņainais mēģinājums gāzt karali Hasanu. Vismaz 180 personas nonāvētas un vairāki simti ievainoti mēģinājumā nodibināt Marokas revolūcionāru republiku. Sazvērestības vadītāju ģenerāli Mohamedu Medbū nošāva paša vīri karaļa vasaras pilī, Skiratā, kur risinājās 5 stundu asinspirts. Apmēram 1400 nemiernieku kaŗavīru grupa turēja karali un viņa 42. dzimšanas dienas svinību viesus kā gūstekņus vairākas stundas un sistēmatiski nogalināja karaļa daudzus uzticamos padomdevējus. Nogalināto starpā bija Marokas gaisa spēku komandieris, valsts policijas spēku priekšnieks, augstākās tiesas prezidents un vairāki augstāki armijas virsnieki. Pieņem, ka ģenerāļa Medbū nāve izraisīja sazvērestības sabrukumu. Trīs ģenerāļiem un vairākiem citiem augstākiem virsniekiem, kas apsūdzēti karaļa Hasana nesekmīgā gāšanas mēģinājumā, vēlāk slepenībā izpildīja nāvessodu. Karalis Hasans lika apcietināt arī visus aizdomās turētos sazvērestības simpatizētājus.

Marokas kaŗaspēks pārņēma savā pārraudzībā Kasablanku, valsts galveno ostas pilsētu, novēršot sazvērnieku izbēgšanu pa jūŗas ceļu. Kasablanka ar 1,5 milj. iedzīvotājiem ir bijis politisks nemieru centrs valstī. Valdības armija ielenkusi Lībijas sūtniecību, jo Lībijas radioraidījumi kāpina uzbrukumu karalim Hasanam un Jordānas karalim Huseinam, kas ieradās personīgi apsveikt Hasanu par izglābšanos no sazvērestības. Lībijas radio jau iepriekš bija atbalstījis sazvērestību un vēlāk uzbruka Marokas karalim, kas saniknoja marokiešus un radīja plaisu arābu saulē starp kreisajiem un labējiem. Neizdoties apvērsums Marokā un nesenā krize Maltas un Atlantijas aizsardzības organizāciju starpā illustrē pali elinātus sarežģījumus Vidusjūras apgabala stāvoklī.. Karalis Hasans ir viens no liberālajiem mēreniem valdītājiem arabu valstīs.

Daiļrunas sacensības jauniešiem

Atzīstot lielo nepieciešamību izkopt pareizu un skaidru latviešu valodu trimdas jauniešos, Amerikas latviešu skolotāju biedrības valde nolēma sarīkot daiļrunas sacensības jauniešiem vecumā no 14 — 21 gadam. Sacensības notiks šāgada 1. augustā latviešu centrā Gaŗezerā. Dalībnieki varēs daklamēt dzejoļus, vai arī lasīt prozas darbus, pie kam priekšnesumu vērtēs lietpratēju komisija. Par komisijas vadītāju izraudzīts skolotāju biedrības valdes loceklis A. Lamberts. Ir paredzētas arī balvas un goda raksti. Sacensību sekmēšanai un balvu iegādei ziedojumus nodevušas Ziemeļamerikas latviešu teātŗa apvienība, Grand Rapidu latviešu skola, DV apvienība Milvokos un Amerikas latviešu skolotāju biedrība.

I. Š.

Niksons brīdina no dekadences

Prezidents Ričards Niksons 7. jūlija runā sevišķi pasvītroja, ka ASV jārēķinās ar spēcīgu ekonomisku sacensību tirdzniecībā ar Pad. savienību, sarkano Ķīnu, Japānu un Eiropas valstīm un, lai šai izaicinājumā varētu godam pastāvēt, ASV jāuzņemas reformas valsts dzīvē.

„Mēs pašlaik esam situācijā, kurā ārvalstu spēkiem iespējams mūs apdraudēt visās frontēs," izteicās prezidents, „tādēļ esam spiesti savās mājās ievest kārtību un apdomāt, lai zinātu, kā rīkoties.".

Niksons norādīja, ka ASV jākoncentrējas sava nacionālā spēka atjaunošanā morālā, ekonomiskā un tautas fiziskās veselības laukā. Viņš deva šos paskaidrojumus kādiem 130 laikrakstu, radio un televīzijas pārstāvjiem, kas bija pulcējušies Kanzasas pilsētā no 11 vidienes pavalstīm.

Savā runā Niksons minēja, ka ASV draud sava veida „dekadence", kas reiz bija vainojama senās Grieķijas un Romas sabrukumā, bet ka viņam ir ticība tautas spēkiem un uzņēmībai ar visām problēmām tikt galā. Vērojot seno grieķu un romiešu stila celtnes Vašingtonā, viņš bijis spiests atcerēties, kas noticis un palicis pāri no šīm kādreiz tik varenajām civilizācijām, kad tās zaudēja gribu dzīvot un veidot sevi pretim pilnībai, padodoties dekadencei, kas noveda šo civilizāciju iznīcināšanā. Runas beigās Niksons uzsvēra, ka Amerikas Savienotās Valstis pašlaik tuvojas šādam dekadences laikam.

ŠIS UN TAS . . .

(Pārnesums no 5. lpp.)

dības iestādes labvēlīgi skatās uz DV organizācijas darbību, jo tā jau ilgāku laiku stabili darbojusies aprūpes laukā. Cik tālu noskaidrots, tad Sidnejas latviešu veco ļaužu mītnei valdība zemi piešķirs bez maksas un ja tagad statūti jau būtu kārtībā, komiteja varētu izraudzīt zemi 3 akru platībā Engadīnē vai Bentribejā, kas abas ir Sidnejas priekšpilsētas.

Jaunatnes daļa, ko paredzēts izveidot pie Latviešu apvienības Austrālijā, izraisīja jo plašas debates, vairākiem izsakoties gan par, gan pret. Te daži raksturīgāki formulējumi: māc. P. Laiviņš: „Pie mums viss vairāk noris no periferijas uz centru"; vidusskolas vadītāja A. Eichmane „Atsevišķa liela daļa kavēs darbu"; DV pārstāvis J. Masulāns: „Jaunu daļu nevajadzētu, bet aktīvizēt jaunatnes nozari"; Sidnejas latv. b-bas priekšnieks M. Siliņš: „Jāturpina kontinuitāte. Jaunieši bez vecajiem neiztiks, kādēļ tad pie tagadējās Kultūras daļas nozarēm neizraudzīt jauniešu pārstāvjus un lieta būs atrisināta"; DV pārstāvis J. Ruņģis: „Darbs jādara vienalga kā, un es domāju, ka jaunā jaunatnes daļa dos labākus rezultātus."

Sanāksmē vēl runāja par ziedojumu vākšanu un eventuālo kopības nozares ievešanu un par informācijas darbinieku semināru 18. un 19. sept. Melburnā. Sidnejieši nolēma aicināt šajā seminārā no Sidnejas piedalīties P. Sakni, G. Bērziņu, I. Birzuli, G. Bogdanoviču, Dr. J. Ruņģi un E. Zvirbuli. Kā referente piedalīsies E. Rodze - Ķīsele. Par līdzekļu sagādi spriedīs tad, kad būs zināmi braucēji un vai tiem vajadzīga materiāla palīdzība.

Latvijas valsts neatkarības pasludināšanas atceres aktu 18. novembrī organizēs Sidnejas latviešu biedrība, pieaicinot citu organizāciju pārstāvjus. Par svētku runas teicēju nolēma aicināt LAA prezidija priekšsēdi V. Eglīti no Melburnas, kurš nākošā dienā, 19. novembrī, piedalītos latviešu organizāciju pārstāvju sanāksmē. Sidnejas latviešu biedrība uzņēmās noorganizēt arī baritona K. Bauera - Zemgaļa koncertu Sidnejā nākošā gadā.

Ed. Šmugajs

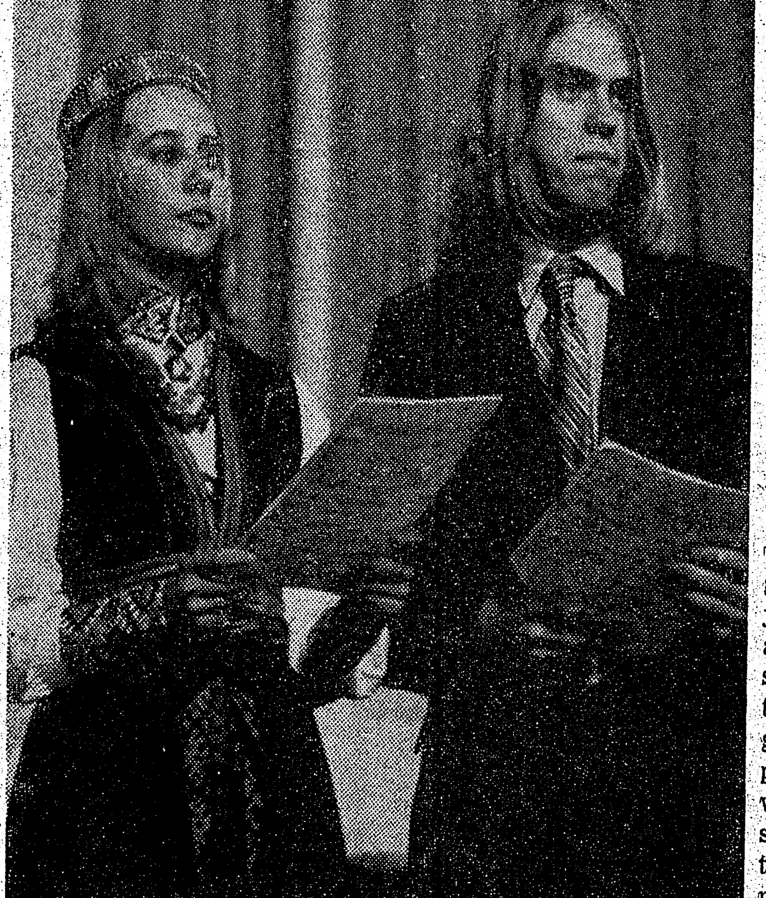

Dace Karkliņa (soprans) un Imants Baruss (tenors) DV 25 gadu darbības atceres svētku koncertā 4. jūlijā Royal York viesnīcā Toronto programmas ievadījumā dzied āja duetā divas tautas dziesmas un dziesmu „Cilvēka kaps tundrā" ar Valentīna Pelēča tekstu.
Foto: J. Ligers

Eiropas vīzija bez robežām

Anglijas ministru prezidents Edvards Hīts vēlas atjaunot tādu Eiropas vienību, kas pastāvēja pirms 1200 gadiem imperātora Kārļa Lielā laikā, kad robežas tiktu nojauktas viena pēc otras. Tā Hīts paskaidroja reportieŗiem, kas vēlējās dzirdēt izskaidrojumu, kādēļ konservātīvo valdība tik noteikti vēlas Anglijas iestāšanos Eiropas koptirgū. „Man ir vīzija, ka jaunākajai paaudzei būs lielākas izdevības karjērās un darbā, kā arī labāks dzīves standarts visplašākā nozīmē. Labāki apstākļi nekā manai paaudzei vai paaudzei pirms manis", Hīts sacīja.

Hīts cīnās dušīgi, lai pārliecinātu angļus, ka pievienoties koptirgum ir laba ideja. Nesenajā aptaujā izrādījies, ka divām trešdaļām angļu nepatīk savu saimniecību saistīt ar Italiju, Franciju, Rietumvāciju, Beļģiju un Luksemburgu. Angļi neizrāda lielu interesi par koptirgu. Nesen valdība izdeva 20 lappušu grāmatiņu, kuŗā izskaidroti Anglijas iestāšanās noteikumi, bet bezmaksas izdevums pievilka t ikai dažus noņēmējus. Politiskais jautājums kļūs karstāks, kad iestāšanos koptirgū pārrunās parlamentā. Hīta valdībai ir 28 sēdekļu vairākums 630 sēdekļu apakšnamā, bet 30 konservātīvie parlamenta locekļi draud balsot pret iestāšanos koptirgū. Hīts brīdināja, ja Anglija noraidīs izdevību tagad, kad 6 koptirgus valstis vēlas tās iestāšanos, tad šāda izdevība varētu rasties pēc ilgāka laika, varbūt nekad.

Hīts arī nedomā, ka līdzdalība koptirgū iedzīs Kanadu dziļāk ASV orbītā. Bet viņam sarunās ar Kanadas ministru prezidentu Trudo pagājušā gadā Singapūrā radies iespaids, ka Kanada meklē plašākas starptautiskas attieksmes ar sarkano Ķīnu, Pad. savienību un citām valstīm. Hīts norādīja, ka Kanada ir arī „franču izcelsmes" un viņam grūti saprast Kanadas iebildumus pret tuvākām attieksmēm ar Franciju un koptirgu.

LAIKRAKSTA
LATVIJĀ
AMERIKĀ
ATSEVIŠĶI NUMURI
PĒRKAMI TORONTO
LATVIEŠU VEIKALOS

SĪKĀS ZIŅAS

◉ Apvienotajās nācijās vairākas valstis izteikušas vēlēšanos par ģenerālsekretāru nominēt Zviedrijas sūtni Maskavā Gunaru Jaringu, tagadējo AN miera sūtni Vidējos austrumos. Līdzšinējais AN ģenerālsekretārs Utants pēc pilnvaru izbeigšanās šogad decembrī, nevēlas atjaunot savu kandidātūru. Zviedru avoti norādīja, ka Somijas sūtnis pie Apvienotajām nācijām Maksis Jākobsons nav uzskatāms par Utanta pēcteci. Jākobsona kandidātūrai gan ir ziemeļu valstu atbalsts, bet arābu valstis to neatbalsta viņa žīdu izcelsmes dēļ.

◉ Rumānijas prezidents Nikolajs Čaušesku, pēc atgriešanās no Pekingas apmeklējuma un novērojot tās puritānisko kultūras politiku, aicināja cīnīties pret Rietumu iespaidu rumāņu dzīvē. Lai tauta parādītu lielāku respektu strādnieku lomai un aizliegtu alkoholiskos dzērienus jauniešu sabiedrībā, Čaušesku aicināja pastiprināt propagandu skolās un mācīt jauniešiem strādnieku šķiras uzskatus. Šīs direktīvas ir trieciens rumāņu jaunatnei, kas pēdējos gados ir fascinēti ar Rietumu kultūru. Tas var būt arī „beigu sākums" amerikāņu televīzijas programmas regulāriem raidījumiem Rumānijas televīzijā. Rumānijas prezidents sacīja, ka radio un teletvīzijā jāraida izglītības un sociāla programma. Pieņem, ka Čaušesku Ķīnas apmeklējumā būs ietekmējies no Ķīnas „kultūras revolūcijas", kas notika laikā no 1967. — 1969. gadam.

◉ ASV prezidenta valsts drošības padomdevējam Kisingeram ierodoties divu dienu apmeklējumā Ņūdēlijā indieši sarīkoja demonstrācijas, protestējot pret ASV ieroču pārdošanu Pekingai. ASV piekrita ieroču sūtīšanai Pakistanas armijai vēl pirms Austrumpakistanas neatkarības nemieriem 25. martā. Kisingers ieradās Indijā no Taizemes. Viņš un ministru prezidente Indira Gandija apsprieda ieroču jautājumu un 6,5 milj. bēgļu stāvokli, kas iebēga Indijā no Austrumpakistanas. Pēc Indijas apmeklējuma Kisingers satikās ar Pakistanas prezidentu Jaja Kanu sarunās, kā novērst kaŗa draudus starp Indiju un Pakistānu, sakarā ar Austrumpakistānas krizi. Bombejā, Indijā, bija sarīkota demostrācija, kad ASV viceprezidenta Agņū lidmašīna brīdi apstājās lidlaukā, lai uzpildītu degvielu ceļā uz Vidējiem austrumiem. Viceprezidents atrodas „apkārtpasaulei" diplomātiskā misijā prezidenta Niksona uzdevumā. Viņš atzinīgi izteicās par Austrumpakistānas bēgļu uzņemšanu Indijā. ASV sniegs papildus saimniecisku palīdzību Ņūdēlijai šīs problēmas izkārtošanai. Pēc sarunām ar arabu vadoņiem, Saudiarabijas karali Faisalu un Kuveitas emīru, viceprezidents Agņū uzsāka Āfrikas ceļojumu, apmeklējot Etiopiju, Keniju un Kongo.

◉ ASV bēgļu komiteja ziņoja, ka bēgļu skaits visā pasaulē ar Austrumpakistānas civīlā kaŗa bēgļiem palielinājies uz 21 milj. Pagājušā gadā bija novērtēts, ka 17.587.405 cilvēku atrodas pasaulē bez mājvietām. Āzijā tagad ir vairāk bēgļu nekā citos continentos — 15 milj.